

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

HENRIK NORDBRANDT

Her Sözcüğü Bir Aşk İlanı Gibi Duyumsuyorum

Çeviri: MURAT ALPAR

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Can Yayınları 2061

Syvsoverne: © 1969. Henrik Nordbrandt, Gyldendal, Kopenhag / Omgivelser: © 1972, Henrik Nordbrandt, Gyldendal, Kopenhag / Ophrud og ankomster: © 1974, Henrik Nordbrandt, Gyldendal, Kopenhag / Ode til Blæksprutten og andre kærlighedshistorier: © 1975, Henrik Nordbrandt, Gyldendal, Kopenhag / Glas: © 1976, Henrik Nordbrandt, Gyldendal, Kopenhag / Istid: © 1977, Henrik Nordbrandt, Gyldendal, / Guds hus: © 1977, Henrik Nordbrandt, Gyldendal, Kopenhag / Spøgelseslege: © 1979, Henrik Nordbrandt, Gyldendal, Kopenhag / Forsvor for vinden under døren: © 1980, Henrik Nordbrandt, Gyldendal, Kopenhag / 84 Digte: © 1984, Henrik Nordbrandt, Gyldendal, Kopenhag / Violinbyggernes by: © 1985, Henrik Nordbrandt, Gyldendal, Kopenhag / Håndens skælv i november: © 1986, Henrik Nordbrandt, Gyldendal, Kopenhag / Under mauseket: © 1987, Henrik Nordbrandt, Gyldendal, Kopenhag / Vandspejlet: © 1989, Henrik Nordbrandt, Gyldendal, Kopenhag / Glemmesteder: © 1991, Henrik Nordbrandt, Gyldendal, Kopenhag / Støvet's tyngde: © 1992, Henrik Nordbrandt, Gyldendal, Kopenhag / Drømmebroer: © 1998, Henrik Nordbrandt, Gyldendal, Kopenhag / Frølandsvind: © 2001, Henrik Nordbrandt, Gyldendal, Kopenhag / Pjaltfisk: © 2004, Henrik Nordbrandt, Gyldendal, Kopenhag © 2012. Can Sanat Yayınları Ltd. Şti.

Bu eserin Türkçe yayın hakları Gyldendal Group Agency aracılığıyla alınmıştır. Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Nisan 2012

Bu kitabın 1. baskısı 1 000 adet yapılmıştır.

Yayına hazırlayan: Cevat Çapan

Kapak tasarımı: Ayşe Çelem Design

Kapak resmi: © iStockphoto.com / Nataliya Kuvaeva

Kapak baskı: Azra Matbaası

İç baskı ve cilt: Özal Matbaası

ISBN 978-975-07-1450-4

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM, DAĞITIM, TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.

Hayriye Caddesi No. 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

www.canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

HENRIK NORDBRANDT

Her Sözcüğü
Bir Aşk İlanı Gibi
Duyumsuyorum

ŞİİR

Danca aslından çeviren

Murat Alpar

HENRIK NORDBRANDT, 1945'te Kopenhag'da doğdu. Kopenhag Üniversitesi Doğu Dilleri Bölümü'nde Arapça, Türkçe, Çince okudu. İlk şiir kitabı 1966'da *Digte* (Şiirler) adı altında yayımlandı. Bu ve bunu izleyen *Miniatürer* (Minyatürler) ve *Syvsoverne* (Yeduiyurlar) kitaplarındaki şiirlerde Ezra Pound, William Carlos Williams ve Wallace Stevens gibi Amerikalı yenilikçi şairlerin etkisi görülüyordu. *Omgivelser* (Çevre, 1972) ile başlayarak bugüne dek yayımlanan şiir kitaplarında geliştirdiği, yakından tanıdığı Türk şiirinden de izler taşıyan ve çağdaş Danimarka şiirine yepyeni bir soluk getiren, kendine özgü deyişi, onu hem kendi ülkesinde çok sevilen ve okunan hem de uluslararası alanda değer verilen önemli bir şair durumuna getirdi. Nordbrandt'a Danimarka'daki pek çok ödülün yanı sıra, Küçük Nobel diye bilinen İsveç Akademisi'nin Kuzey Ülkeleri Ödülü (1990) ile Kuzey Kurulu Gökçeyazın Ödülü (2000) de verildi.

MURAT ALPAR, 1943'te doğdu. 1966'da ODTÜ Fizik Bölümü'nü bitirdi. Kopenhag'da yaşıyor. Danimarka'da yayımlanan *Danca* şiirlerinin yanı sıra, Yunus Emre, Orhan Veli, Fazıl Hüsnu Dağlarca ve Danimarkalı şair Erik Stinus ile birlikte Melih Cevdet Anday, Kemal Özer ve Nâzım Hikmet'ten *Dancaya* yaptığı şiir çevirileriyle de tanınıyor. *Dancadan* bazı çevirileri ise şunlardır: *Ondört Çağdaş Danimarkalı Ozan*, *Durduramazsın Dünyayı*, *Sessizlikteki Sessizlik*, *Bindoğumlu*, *Bütün Sıradan Ağaçlar Farklıdır*, *Andersen Masalları*, *Sincabın Sakladığı Sözcükler*.

İçindekiler

Önsöz	15
YEDİUYURLAR	
Öyle Önemli ki	23
Sevgilinin Uzakyakınlığı Üstüne Buruk Şiir	24
ÇEVRE	
Bir İnsan Ölünce	27
Sıkıyönetim	28
Sokaklar	29
Birbirimizden Ayrılınca	30
Hayatımın Büyük Aşkının Hüzünlü Hikâyesi	31
Mektup	33
Bir Asya Köyünde	34
Adım Sait'tir	35
Suzannah	37
Bir Akdeniz Limanında	38
Ara Sıra	39
İlkyaz Akşamı	40
Sevgilim	41
Özlemden Öleceğim	42

Yaylada	43
Çok Geç	44

AYRILIŞLAR VE VARİŞLAR

Simi	47
Ege Denizi	51
Bu Gece	52
Nereye Gidersek Gidelim	53
Yakan	54
Karaya Çıkış	56

MÜREKKEPBALİĞINA ÖVGÜ VE BAŞKA AŞK ŞİİRLERİ

Midilli'den Gelen Gül	59
Yediler Ülkesi	60
Gestus	61
Toroslar	62
Güllere Harcadım Bütün Paramı	63
Bodrum	64
Agoraphilia	65
Aşk Öyle Uygun ki Mantiğa	66
İlkyazda Bir Hastane Kuruyorlar	67
Histeri	68
Kastellorizo	69
Denizli Anısı	70
Marooned	71
Kimi Zaman Öyle Yakınım ki Sana	72
Martın Son Günleri	73
Artık Kullanamam Seni	74
Sen	75
Küçük Sabah Duası	76
Gülümseyiş	77

Senin Kollarında Uyumak	78
KADEH	
Her Dize ile	81
Nöbet	82
Zakynthos	83
Girit	84
Eufori	85
Bağlama	86
Zeytin Ağaçlarının Altında Bekleyiş	87
Akseki'ye Doğru Tırmanış	89
Bizans'ı Ele Geçirmek	91
Düşünceye Dalmış Deve	92
BUZÇAĞI	
Yaşama Katlanmak	95
Taşlar Üstüne	97
Taşlar Bile	98
Arkadan	99
Günleri Ayırsınız	100
Bir Yaşam	101
TANRI'NIN EVİ	
Duvarlar yalnızca duvar Tanrı'nın Evi'nde	105
Su dolu üç sarnıç var Tanrı'nın Evi'nde	106
Ağaçlar ile ilgili bir konuşma	107
HAYALET OYUNLARI	
Olta İğneleri	111
Baltık'ta Mayıs Sabahı	112
De Nerval'e	113

KAPININ ALTINDAN GİREN RÜZGÂRIN SAVUNMASI

Ortancalar	117
Henrik	118
Okurun Bana Şiiri	119
Bir Mavi Kelebek	120
Adalar Gibidir Aşk	121
İskenderiye Ilgımı	122
Haziran Günleri 1976	123
Karasevda	124
Takımyıldız	125
Eşek Anırması	126
Katırlı Şiir	127
Sisler Kentidir Atina	128

84 ŞİİR

İrili Ufaklı	131
Elma	133
Diken	135

KEMAN YAPIMCILARI KENTİ

Postane	139
Alf ile Hanımlar	141
Afrika'ya Doğru	143
Dalgınlık	144
"Venüs"	145
Bir Tür Görünmezlik	147
Carducci	148
Senin Suçun Değil	149
Ruh Yokmuş Diyorlar	151
Çiçek Satıcıları	152
Dün Seni Görmediğim	153

Merdivenler Ve Pazaryerleriyle Dolu Bir Kent	154
Binlerce Yol	155

KASIMDA ELİN TİTREMESİ

Çektiğim acı boş bir kömür madenine benzetilebilir	159
Bana ne bu dünyadan?	160
Ey sen – bir başkasını	161
Martha, Luisa, Conchita, Gülbahar!	162
Cüretli kızları severim	163
Çektiklerim hiçbir şeyle karşılaştırılmaz	164
Sevgilimin yanağındaki ben mi	165
Yağan kar güzelse de, yağmış kar en güzeli	166
Önceki bir yaşamda ayak kabıcıymışım ben kuşkusuz!	167
Sevmek zor. Ölmek zor	168
Yirmi yılını aldı sezmek	169
İki dünyada yaşıyordum gençliğimde	170

GÖMÜTÜN ALTINDA

Kısa Yaşamöyküsü	173
------------------	-----

SU AYNASI

Kiria Dora'nın Evi	177
Hasat Mevsiminde Ay Işığı	178
Kitap	179

UNUTMA-YERLERİ

İbn Battuta	182
İki kadını birden seviyordum	183
Şaşırtıyordu bu beni ama artık şaşırtmıyor	184

TOZUN AĞIRLIĞI

Kavaklıdere	187
Deniz Kıyısındaki Ankara	188

DÜŞ KÖPRÜLERİ

Yalan	191
Çılgılık	192
Düşte Düş Görmek	193

KARADAN ESEN RÜZGÂR

Cehennem ile Cennet	197
Altınkuş	198

YIRTIK BALIK

İstek	201
-------	-----

Önsöz

Bugün yaşayan İskandinav şairleri arasında özel bir yeri olan Henrik Nordbrandt, 1945 yılında Danimarka'nın başkenti Kopenhag'da doğdu. Çocukluğu II. Dünya Savaşı'nı izleyen Soğuk Savaş'ın sürdüğü kültür karamsarlığı ve toplumsal çözülme yıllarında kentsoylu bir çevrede geçti. Bu dönem, hiç şüphesiz kişiliğinde ve dünyaya bakışında izler bırakmıştır.

Nitekim Danimarkalı yenilikçi şairlerden çok, Ezra Pound, William Carlos Williams ile Wallace Stevens'in etkisi görülen ve 1966 yılında *Digte* (Şiirler) başlığı ile yayımlanan ilk şiir kitabında izlek olarak kentlerdeki toplumsal çözülme işlenmiştir.

Miniaturer (Minyatürler, 1967) başlığını taşıyan ikinci şiir kitabında da gene ölüm ile çözülme izleği bu kez bir masal âlemi havasında ele alınmıştır. Ayrıca ilkin bu kitapta –şairin sonraki şiirlerinde büyük önem kazanacak olan– Yunan motifleri kendini gösterir.

Üçüncü şiir kitabı olan *Syvsoverne*'deki (Yediuyurlar, 1967) şiirler ise acayip düşleri ve bir yakın-uzaklık duygusunu yansıtır: Dil aracılığıyla, dilsel betimlemelerle yakına gelen bir uzaklıktır bu ve şair bu yolla bir özlemi gidermeye çalışmaktadır.

1960'larda Kopenhag Üniversitesi'nde Türkçe, Arapça, Çince derslerini izleyen Nordbrandt'ın *Omgivelser* (Çevre) başlığını taşıyan dördüncü şiir kitabı, şairin uzunca bir süre Türkiye ile Yunanistan'da kalmasından sonra, 1972 yılında yayımlandı. Antalya'ya bağlı Side (Selimiye) köyü halkına hem

Danca hem Türkçe kısa bir sunu ile başlayan bu kitapla, Nordbrandt'ın o güne kadarki deyişinde bir değişiklik görülür: Deyişte baştan beri gösterdiği ustalığa şimdi yeni bir ezgisellik eklenmiş, aynı zamanda Ege Denizi'ndeki adalar, Türkiye ile Yunanistan, motif ve kulis olarak, vazgeçilmez bir önem kazanmıştır. Bu yerlerdeki renklerin, kokuların, seslerin, insanların, konuşulan dillerin, müziğin, şarabın büyüünün yarattığı sürekli bir esriklik, şaire özlediği şiiri yazma olanağı vermiştir, denilebilir. Bu büyülenme, 1974-76 yılları arasında yayımlanan üç şiir kitabında doruğuna erişir: *Opbrud og Ankomster* (Ayrılışlar ve Varışlar, 1974), *Ode til Blæksprutten og andre kærlighedsdigte* (Mürekkkepbalığına Övgü ve Başka Aşk Şiirleri, 1975), *Glas* (Kadeh, 1976). Bu üçlüden özellikle ikincisinde tasavvuf felsefesinin etkisi açıkça görülür. Örneğin, "Konya" başlığını taşıyan dört dizelik şiirde Nordbrandt,

İşte doldurdu beni ey Celaleddin
o sözünü ettiğin aşkın deryası

demekte ve bunu kanıtlayan dörder dizelik aşk şiirleriyle okura unutulmaz bir şiir-yaşantısı sunmaktadır.

Şairin "Yediuyurlar"da yakın-uzaklık duygusuyla dile getirdiği özlem, şimdi uzak-yakınlık duygusuyla dile gelen bir özleme dönüşmüştür. Bu yeni tinsel durumun kapsamı şöyle özetlenebilir: Ege-Akdeniz ortamının gizine bütünüyle varabilmenin ve bu özlemin bütünüyle giderilmesinin olanaksızlığı, bu olanaksızlığın yarattığı karamsarlık, kişiliğin bölünmesi! Ya da Nordbrandt'ın deyişiyle,

Her gün biraz daha uzağa gitmem gerekli,
geriye kendime dönebilmek için.

Nordbrandt, *Breve fra en ottoman* (Bir Osmanlıdan Mektuplar, 1978) adlı denemeler kitabında, Türkçeye âşık olduğunu ama Türkçeyi okuyup konuşabilmesine karşın, istediği gibi hiç öğrenemeyeceğinden de büyük üzüntü duyduğunu yazar. Kimi şiirlerinde geçen Türkçe sözcükler, yer yer da kişi adları, onun Türkçe tutkusunun göstergesidir.

Çok farklı bir yenilikçilik sergileyen bu Danimarkalı şai-

rin şiir anlayışının gelişmesinde, Yunan şairi Kavafis'in olduğu kadar, Yunus Emre ile Orhan Veli'nin etkisi de görülür. Altı bölümden oluşan "Mürekkkepbalığına Övgü ve Başka Aşk Şiirleri"nde, her bölümün başında Yunus Emre'nin şiirlerinden kendisinin Dancaya çevirdiği parçalar vardır.

Ama 1977 yılında yayımlanan *Istid* (Buz Çağı) başlıklı kitabındaki şiirlerde, deyişindeki coşkunun yittiği, karamsarlıkla çağını eleştirdiği gözlenir. Gene aynı yılda yayımlanan ve Danimarkalı kimi eleştirmenlerce küçük bir başyapıt sayılan *Guds hus* (Tanrı'nın Evi) ise Yunanistan'da esinlenmiş, gizemci bir felsefe ile yazılmış bir şiir kitabıdır.

1978'de çıkan *Spøgeslege* (Hayalet Oyunları) başlıklı kitapta da "Buz Çağı"ndaki bunalım sürmekte, deyişte yıkıcı bir alaycılık görülmektedir.

1980'li yıllarda okurla buluşan yedi yeni şiir kitabının başlıkları ise şunlardır: *Forsvar for vinden under døren* (Kapının Altından Giren Rüzgârın Savunması, 1980), *Armenia* (Ermenistan, 1982), *84 digte* (84 Şiir, 1984), *Violinbyggernes by* (Keman Yapımcıları Kenti, 1985), *Håndens skælven i november* (Kasımda Elin Titremesi, 1986), *Under mausoløet* (Gömütün Altında, 1987), *Vandspejlet* (Su Aynası, 1989).

Yukarıda anılan yedi kitaptan "84 Şiir" adını taşıyanı Danimarkalı eleştirmenlerce Nordbrandt'ın o güne dek çıkan en yetkin şiir kitabı olarak değerlendirilmiştir. Bu kitaptaki şiirlerde, özellikle Batı'da 1980'lerde ortaya çıkan gelişmelere karşı bir öfke de sezilir. Kulis olarak İtalya'yı kullandığı "Keman Yapımcıları Kenti"ndeki şiirler ise karamsar, ironik ve mizahi bir biçimde, bir aşk özlemini dile getirirler. Ömer Hayyam'ın bir rubaisi ile başlayan "Kasımda Elin Titremesi", dörder dizelik başlıksız 91 şiirden oluşmuştur.

1990'dan bugüne dek yayımlanan öteki şiir kitapları da şu başlıkları taşımaktadır: *Glemmesteder* (Unutma-Yerleri, 1991), *Støvet ryngde* (Tozun Ağırlığı, 1993), *Ormene ved himlensport* (Cennetin Girişindeki Kurtçuklar, 1995), *Drømmebroer* (Düş Köprüleri, 1998), *Fralandsvind* (Karadan Esen Rüzgâr, 2001), *Pjaltefisk* (Yırtık Balık, 2004), *Besøgstid* (Ziyaret Saatleri, 2007), *Vi danskere* (Biz Danimarkalılar, 2010).

Nordbrandt'ın kişiliğinin başlıca yönlerinden biri, nereye giderse gitsin hep içinde taşıdığı bir yabancılik duygusudur.

Goethe'nin "*Dort wo du nicht bist, dort ist Paradies*" (Nerede değilsen, Cennet oradadır) sözüyle, Nordbrandt'ın da,

Benim özlediğim yer
yaratılmadı daha

dizeleriyle dile getirdiği bu amansız yabancılık duygusunun yarattığı tedirginlik, şairin yaşamını büyük ölçüde etkilemiştir. Ama bu duygunun onu çok duyarlı kıldığı, Danimarka gökçe-yazınında benzeri olmayan şiirlerini yazabilme olanağı sağladığı da yadsınamaz.

Çeşitli tinsel durumların betimlemesi niteliğindeki pek çok şiirini Nordbrandt, Wittgenstein'in "*Wovon man nicht sprechen kann, darüber muss man schweigen*," (Söylenemeyene gelince, susmak gerekir) savını çürütmek, söylenemeyeni okura sezdirerek yaşatmak için yazmış gibidir. Kendisi ise bu konuda şunları söylüyor: "Karmaşık duyguları, bölünmüş bir kişiliği yansıtsalar bile, hem kendine özgü dizemi hem kendine özgü bir sesi olan güzel bir şeyler yazmaya çalışıyorum."

Aslında dilin sınırları ve neyin nasıl ne kadar söylenebileceği sorunu, şair olarak Nordbrandt'ın ana sorunlarından biridir. Bu soruna çözüm getirme araştırmaları, ona bulguladığı çeşitli teknikleri uygulama olanağı vermiştir. Bu tekniklerin en ilginçlerinden biri, "karmaşık bir duyguyu şiir yoluyla okura sezdirebilmek, karmaşık bir dille sağlanabilir" görüşüyle, kimi şiirlerini uzun karmaşık tümcelerden oluşturmalarıdır. Örneğin, on dizeye bölünmüş bir tek tümceyi içeren ve Wittgenstein'a bir gönderme ile biten "Fırat" başlıklı şiir bu yöntemle yazılmıştır:

Şu düz çatılar üzerinde gidip gelerek
ay ışığında çarşafı kurutmaya asanlar da
yeni yıkanmış çamaşır kokusuyla esrik

böyle akşamlarda, çiçeklenmiş elma ağaçları arasında
belki bir yere tutturulmuş bir iğnenin
her şeyin uçup gitmesini önlediğini düşünmüş

ve neyin söylenemeyeceğini bilmenin acısını,
bulunmak isteğiyle yanıp tutuşan

bulununca da bulucusunun parmaklarını yakan
o özel tekniği herhalde duyumsamışlardır.

Gene tek bir ezgisel düzyazı tümcesinden oluşan "İkimiz
Arasında" adlı şiir de, özellikle 1970'li yıllarda uyguladığı ara-
besk yönteminin en belirgin örneklerinden biridir:

Rüzgârın çimento tabanda sürüklediği
ve *café*'nin masaları altında biriken tozdan;
yabancı bir dilde bağrıışan çocuklardan;
ikindi sularında gittikçe zayıflayan ışıktan;
paslı güneşliklerde hışırdayan rüzgârdan;
ve masadaki boş şarap şişelerini ısıldatan
birdenbire mavileşivermiş yapılardan;
akşam karanlığında, çoktan ölmüş bir prensesin
mermer gömütündeki duvarları anımsatan,
çarşının çevresindeki kireçlenmiş duvarlardan;
ve hafif rüzgârda dökülen çiçek yapraklarının
renkleri, kokuları ve ara sıra acılık sınırına
varan tatlılığını ve gömütteki prensesi
besleyen uzaklığa duyulan aşktan büyük bir aşkı
hiç yaşayamayacak ve hiçbir zaman
kavuşamayacak iki sevgiliyi de kapsamına alan
o eşsiz, o süsten uzak ve acayip ikonlardan
başka şeyler de var aramızda sevgilim.

Nordbrandt'ın şiir tekniğinden söz ederken vurgulanması
gereken önemli bir nokta, şiirlerinde sık sık paradokslardan ya-
rarlandığıdır. Uyguladığı paradoks yöntemini bir şiirde, gene
bir paradoks aracılığıyla şöyle açıklar:

Bir dizede öne sürdüğümü,
yadsıyorum bir sonraki dizede.
Ama elimi Dünya yönettiğine göre,
aynı ölçüde doğru onların ikisi de.

Üç deneme kitabı, iki polisiye roman, iki çocuk kitabı, bir
anı kitabı, bir yemek kitabı, bir yıl süreyle Türkiye'de tuttuğu
günlük gibi kitapları da yayımlanmış olmasına karşın, Nord-

brandt'ın Danimarka yazınındaki asıl önemi, şairliğinden kaynaklanır. Kendisine verilen birçok ödül arasında özellikle şu ödülleri anmak gerekir: Det Danske Akademis Store Pris (Danimarka Akademisi Büyük Ödülü, 1980), Küçük Nobel Ödülü diye de bilinen Svenska Akademiens Nordiska Pris (İsveç Akademisi'nin Kuzey Ülkeleri Ödülü, 1990) ve yalnız Kuzey ülkelerini kapsamına alan Nordisk Råds Litteraturpris (Kuzey Kurulu Gökçeyazın Ödülü, 2000).

Her yeni şiir kitabı Danimarkalı eleştirmenlerce bir gökçeyazın olayı olarak algılanagelen Nordbrandt'ın şiirlerindeki büyüleyici ezgisellik, dili kullanışındaki çarpıcılık, paradokslarla işleyen şaşırtıcı şiirsel mantık şiirlerin başlıca özelliklerindendir.

Busaydığımız özelliklerin 1980'den sonra yazmaya başlayan Danimarkalı genç şairlerin deyişi üzerinde etkisi büyük olmuştur, çünkü bir eleştirmenin de belirttiği gibi: "Nordbrandt'ın şiirlerinden sonra Danca şiir dili, artık eski şiir dili değil, eski şiir dilinden çok daha fazlasıdır."

Bu kitaptaki şiirlerin çevirisi süresince desteğini esirgemeyen Danimarka Sanat Konseyi Gökçeyazın Kurulu'na (Kunstrådets Litteraturudvalg) teşekkür ederim.

MURAT ALPAR
Kopenhag, Mart 2011

Yediuyurlar

ÖYLE ÖNEMLİ Kİ

sen bir akşamüstü batıya bakan
bir pencereyi ayna gibi kullanarak

bir yandan tüm dikkatinle
yüzündeki bir çili inceleyip

bir yandan da
saçını düzeltirken

bu halinin nerdeyse
ilkyaz kadar güzel olduğunu

sana nasıl söyleyeceğim
öyle önemli ki.

SEVGİLİNİN UZAKYAKINLIĞI ÜSTÜNE BURUK ŞİİR

nasıl olur da üzülürsün
ne şuna ne buna
ne de bir başka şeye

hiç üzölmek bilmeyen sen
nasıl olur da üzölürsün
ben seni düşünürken

ben nasıl düşünürüm
seni ya da bir başka şeyi
ya da bambaşka bir şeyi

benim düşündüğüme
sen böyle üzölürken
ama nasıl üzölürsün
ben böyle düşünürken.

Çevre

BİR İNSAN ÖLÜNCE

Bir insan ölünce
çevresi kalıyor geriye:

Uzaktaki dağlar
yöredeki evler
ve pazar günleri –
tam kentin dışına çıkmadan önce
tahta bir köprüden geçen yol.

Ve biraz ilerlemiş ikindi vakti
bir zamanlar şüphesiz yeni olan
kitaplar ve dergilerin bulunduğu
bir rafa ulaşan ilkyaz güneşi.

Şaşılabacak bir şey yok bunda.

Gene de sık sık
şaşırtıyor bu beni.

SIKIYÖNETİM

Her şey yerli yerinde:

Masa yerli yerinde,
yerli yerinde pencere;
pencereden içeri vuran
akşam güneşi

masanın üstünde yerli yerinde.
Güneş içinde yerli yerinde
masanın üstündeki kâğıt.
Ve bir bütünlük içinde

yerli yerinde kâğıttaki sözcükler.
Tutulmuş yerler arasındaki
boş yerler yerli yerinde.
Yerli yerinde

boş yerlere vuran

yaz sonu akşam güneşi...

SOKAKLAR

Çoktan yaşanıp bitmiş aşklar:

Ara sıra sokaklarda karşılaşırsınız onlarla,
ara sıra düşlerde.

Sokakta karşılaştığımızda düşe benzerler,
düşlerde sokaklara.

O sokaklar ki evlerinin yarısı boştur,
çünkü pencerelerin karanlığında ortaya çıkan
o yüzleri anımsayamaz insan.

BİRBİRİMİZDEN AYRILINCA

Birlikte bulunduğumuz bütün yerlerden
ayrılırsınız, birbirimizden ayrılınca:

Bir ay oturduğumuz, evleri ıslı,
o bakımsız civar semtinden, adlarını unuttuğumuz
gece kentlerinden ve ara sıra,
binbir yıl uyumuşuz gibi bir duyguyla,
öğle sıcağında uyandığımız,
leş gibi kokan o Asya otellerinden

ve Atina ile Delphoi arasındaki yol boyunca,
yaz geceleri kandillerin yandığı,
o küçük, çıkılması güç dağ kiliselerinden de

ayrılacağız, birbirimizden ayrılınca.

HAYATIMIN BÜYÜK AŞKININ HÜZÜNLÜ HİKÂYESİ

Ne kadar tuhaf şu bizim
aşkımızın hikâyesi:

Ben Beyrut'tayken
en az 10 kişi vardı
seni İstanbul'da gördüklerine
yemin etmeye hazır.
İstanbul'dayken de
gene bir o kadar kişi
hazırdı yemin etmeye
seni Beyrut'ta gördüklerine.

Ama bu yetmezmiş gibi:
İstanbul'dakiler İstanbul'da
Beyrut'takiler ise Beyrut'ta
senin hiç bulunmadığına
yemin etmeye de hazırdı.

Beklentim neydi ki
bu durum şaşırtıyor beni?
Beyrut'takiler miydi
İstanbul'dakileri hiç görmemiş olan,
yoksa İstanbul'dakiler mi
hiç görmemişlerdi Beyrut'takileri?

Mümkün olmalı aslında
şu ya da bu şekilde
tanıkları yüzleştirerek birbirleriyle
çelişkiye düşürmek ifadelerinde,
gerçek o zaman ortaya çıkar belki.

Ama nerede yapılmalı bu yüzleştirme
Beyrut'ta mı yoksa İstanbul'da mı?

Ayrıca seni ne Beyrut'ta ne İstanbul'da
görmediklerinde ısrar eden
bazı kişiler de var Atina'da.

Onları da göz önüne almak gerekirse
çözölmez oluyor bu sorun.

İşte bu yüzdendir ki
vazgeçtim seni bulmaktan.

Ama ne yapayım şimdi
seni bulmamak için?
Beyrut'a mı gideyim, İstanbul'a mı,
Atina'ya mı yoksa?

Ve hangi kenti
terk edeyim ilkin?

MEKTUP

Bir gün buluşacak olursak eğer
(ki buna benim hiç umudum yok)
bir yer seçelim, ne olursun,
ikimizin de hiç bilmediği:
Ege Denizi'nde ıssız bir ada
ya da İskenderiye yakınlarında bir kıyı.

Öyle bir yer ki, bahçeler geceleyin
kendimizi yaşatmasın bize, hortlamış gibi,
öyle bir yer ki, oradaki insanlar,
görünce bizi, son görüşmemizden beri,
tanıdıklardan ölenleri düşünmesinler;
öyle bir yer ki, hiç kimseyle ortak öykümüz olmasın.

Havadan sudan konuşur, kafayı çeker,
birlikte geçiririz geceyi,
belki kürek bile çekeriz ay ışığında;
ve boğulmazsak eğer, daha gün doğmadan,
ayılmadan daha, ayrılırız mutluca.

– Böyle bir yer varsa eğer bildiğin
(ki buna, dedim ya, hiç umudum yok)
bir yer ki, güneş battıktan sonra,
o bildik kokusu bile ağaçların
anımsatmasın bize kaç kez denedik
bu buluşmayı boşuna şimdiye kadar.

Yoksa vazgeçelim şu buluşma işinden.

BİR ASYA KÖYÜNDE

İkindi sularında,
Doğu'daki dağları aşmış gelirken yolcu,
çiçeklenmiş şeftali ağaçlarının
arkasında görünen çatlak kerpiç duvarlar;
yolu iki yandan da saran bambu ormanında
birdenbire susan çocuk sesleri:

Sırasıyla anlatabilmek her şeyi
öyle güç ki.

Öyle güç ki söyleyebilmek
neyin önce geldiğini:

Güneş ışıısıyla yıkanan, çiçeklenmiş
şeftali ağaçları mı,
yoksa Doğu'daki dağları aşmış gelen yolcu mu.

Türkü mü,
yoksa türküyü söyleten nedenler mi.

ADIM SAİT'TİR

Badem ağaçları çiçek açmışken
bir bahçeye girmek,
türkü söylemeye
benzemez.

Gerçektir bu o zaman,
bir türkü değil.

"Bahçeye girerim,
çiçek açmış bademler."

Bir türkü değil bu
ama anlamı açık.

Bahçeye girerim,
adım Sait'tir;
çiçeklenmiş bademler.
Susarım,
türkü söylemiyorsam eğer.

Anlamı açık bunun,
açıklama gerekmez.

"Kaçan bir kadın
çarpmış gibi az önce,
badem ağaçlarının
kara-mor dallarından
dökülüyor mavi-beyaz çiçekler..."

Anlamı açık ama,
hiçbir şey kesin değil.

Türkü söylerim,
bahçede değilsem eğer.

“Bahçeye girerim,
çiçek açmış bademler.”

Gerçek değilse eğer,
bir türküdür bu.

Mavi-beyaz çiçekler.
Sait. Suzannah.
Bahçe. Az önce.

SUZANNAH

Bir şeyi göründüğü gibi değil de,
olduğu gibi görmek ne kadar güç.

Suzannah kiraz bahçesindeyken, örneğin: Onu
kiraz bahçesindeki Suzannah olarak görmek;

olan bir şey gibi değil,
kendiliğinden oluşan bir şey gibi:

Suzannah gittikten sonra
ya da tam gelmek üzereyken

iki sağanak arası gün ışığında
çiçek açan bir kiraz ağacı.

BİR AKDENİZ LİMANINDA

Bilmiyorum nedir en önemlisi:

Sabahleyin ilk sigaranın tadına karışmış
baharatlı tatlılığı mı acı kahvenin,
kokusu mu yoksa balıkların ve yeni boyanmış
teknelerin.

Çiçeklenen badem ağaçları arasında
ipe asılı solmuş entariler mi,
o entarileri belirgin kılan dağlar mı yoksa...

Hayır, hiçbiri değil bunların ama hepsi birlikte
ele veriyor bir şeyi dışta bıraktığımı

ve hep acı vereceğini bana onun yakınlığının
oradayken görmemezlikten geldiğim için.

ARA SIRA

Ara sıra mutlu eder bizi küçük şeyler
hiçbir nedeni yokken:

Hava tam açmak üzereyken, ilkyaz yağmurunda,
çiçeklenen kiraz ağacının altındaki
eğri büğrü teneke kova.

Ya da bir gece önceki sarhoşlukla
pencereden dışarıya fırlattığımız
şarap şişeleri, ...dan hemen sonra.

Ara sıra da aynı şeyler aynı nedenle
mutsuz eder bizi.

İLK YAZ AKŞAMI

Kiraz dallarındaki çiçekler
ve dağlardaki kar

yanaklarındaki gözyaşları
ve dudaklarındaki gülümseme

ne gariptir ki
yadsıyacak yerde

belirliyorlar birbirlerini.

SEVGİLİM

Güzelleştireceğim
seni sevgilim
başkalarının
yapamayacağı kadar.

Güzelleştiremez
seni hiç kimse,
ben seni okşarken
güzelleştiğin kadar.

ÖZLEM DEN ÖLECEĞİM

Özlem den öleceğim sevgilim:
Denizden uzak,
denizin özleminden;
dağlardan uzak,
dağların özleminden.
Öleceğim, geri gelersen,
şu bomboş odamdaki
güllerin özleminden.

YAYLADA

Mavi gökte biriken
hafif, öncü bulutlar

koyu gölgeler salıyor
diz boyu sarı otlara.

Ağlamak zor,
kolay görüldüğü kadar.

ÇOK GEÇ

Söyle bana bu muydu
bunca zamandır beklediğimiz:

Akşamüstü çıkan rüzgârda
hışırdıyor çam dalları
ve bir güneş ışını
ateşe veriyor kuru otları
yağmur bir kez daha
tam boşanacakken.

Hayır, ne bu
ne başka bir şey
ne de içimizdeki düş kırıklığı...

Yaz sonunda
ya da güzün başında

gece yağan yağmur ne kadar yoğun.

Ayrılışlar ve Varışlar

SİMİ

Mutluluk türünden bir kavramı düşünebilmem zor,
ama düşünmeye kalksam bunu, kendimi
Simi'de bir sünger avcısı, gemi kılavuzu, kayık yapımcısı
ya da sıradan bir ayyaş rolünde
görebilirdim. Bir gün karaya çıkacak olursan orda,
anlayacaksın kuşkusuz
ne demek istediğimi: Limanı üç yandan saran
ve kentin yapılarını koşullandıran
o dik kayalıklara bak ilkin; o kayalıkların sokakları
merdivenlere ve patikalara
nasıl dönüşmeye zorladığını, cumbalı evlerdeki gizli
geçitlerin
ve yalnızca kedilerin güneşlendiği ulaşılmaz balkonların
yapımına neden olduğunu göreceksin.
Devedikenleri ve kekiklerden seyrek bir bitki örtüsüyle
kaplı
ve havanın durmadan aşındırdığı gözenekli kayalardan
böceklerin cırlaması duyulur gün boyu. Bu kayaların,
suyun altındaki kökleriyle
bağlantısını kesmiş gibidir su aynası. Limandaki gemi-
lerden
dağdaki değirmenlere kadar kenti bütünüyle yansıtan
suyun yüzeyine baktığın zaman
balıkların gösterdiği tepkinin ve yosunlardaki duyarlılığın,
içerideki ışığa göre değiştiği o büyük dehlizleri,
suyun fışkırtılı bir coşkuyla delmeye çalıştığı geçitleri
ve batmış gemileri genellikle göremezsin.
Ama şimdi olduğu gibi, belli bir ışıktaki
ve günün belli saatlerinde ancak,
kentin sudaki görüntüsüne karışmış olarak, görebilirsin
belki

bu sualtı manzarasını ve gördüğüm kadarıyla,
en güzel resmi de budur Simi'nin. Öyleyse niçin
bu resmin bir parçası olmayayım,
elimde yarılanmış bir şarap şişesi,
iskelede bu yarı sarhoş halimle? Hangi görüntüm
böyle bir resimdekinden daha güzel olabilir ki?
Bundan iyi bir yer bulunabilir mi
hızlı bir aşk macerası ya da dokunaklı duygusal bir
olay için?

Sokaklardaki eğri büğrü dizilmiş evler,
kurutulmuş mürekkepbalığı ve fesleğen kokularıyla
deniz havasının birbirine karıştığı gizli bahçeler
ve mor dağlara giden yolda birden göze çarpan
çökmüş merdivenlerle kapıları sökülmiş kulübeler,
sanırım, çok işine yaramıştır sevişenlerin. Burada
en büyük bir aşkın bile kötü bitmesini düşünmek zor.
Eli yüzü düzgün bir dul uğruna
Beatrice'den vazgeçebilirdi Dante, Simili olsaydı eğer.
Napoléon ise, hiç şüphem yok ki,
iş bulamayan bir gemiciden ya da aşağılık bir korsandan
başka birisi olamazdı Simi'de. Komşular arası ilişkilerin,
kayaların sertliği ve depremlerle koşullanmış olarak,
güvenilmez bir biçimde
durmadan değiştiği bu yerde, Avrupa'daki gibi sınıflı bir
toplumun

doğabileceğini düşünemiyorum bile. Eminim ki
gülerdi yazdıklarına Marx, okusaydı onları Simi'de.
Belki de bu yüzdendir ki meyhaneci
aldırmayıp seslenmeme, yalnız bırakıyor beni önümdeki
boş şişeyle:

Düşünmekten vazgeçemeyecek kadar ayık
ama bir düşünceyi sonuna erdiremeyecek kadar sarhoş
halimle.

Kaçakçı Perikles'in önerdiği gibi,

şu yazarlığı ve ne inandığım ne de kulluk ettiğim şu politik
görüşleri
bırakıp bir yana, onun teknesine ortak olsam mı ki,
yoksa çekip gitsem mi başka bir meyhaneye?
Daha açık söylemek gerekirse,
neden ölesiye içmesin burada insan, yaşayabilmek için
geç kalınmış bir yaşam ile
kayalıklardaki bu kent ve onun sudaki görüntüsü arasına
sıkışmış,
kabul edilemeyecek bir yaşam arasında
duyduğu kararsızlıkla! Rönesans Çağı'ndan kalma
tablolardaki çıplak gövdeler gibi
karanlıkta ışığı emen kayalardan, iz bırakmadan yitip gitmiş
ürkütücü irilikte adsız gemilerin
varlığını anıştıran zincirlerden ve taş yığınları ile demirden
eğri büğrü gemi kalıntıları
arasındaki çapalardan oluşmuş, donuk pırıltılarla dolu
ve sınırları puslu bu sualtı manzarasını
daha belirgin kılan temizleyici bir asit gibi, bak nasıl
yayılıyor
limon ağaçlarının sudaki gölgeleri.
Buna benzer görüntüleri yaşıyoruz belki, anımsamaya
çalıştıkça
bizden kaçan, bu yüzden de
acı veren düşlerde. Doğumdan önceki yaşantıların
yinelenmesi
ve ölümden sonra yaşanacakların
sezgisidir bu görüntüler belki. Ve bu kadar büyüleyici
olması
bu manzaranın, hem doğum öncesi
hem ölüm sonrası halimizi bize yaşattığı içindir belki:
Çünkü yüzerek girip bu sualtı oyuklarına
cenin ya da ceset olarak görebiliriz kendimizi. Beyaz
duvarları

değişime uğratıp akşamları, bahçelerdeki
gül kokularını yoğunlaştıran o mavinin kaynağıdır bu
koyaklar,

bu gizemli, fıstırtlı dehlizler. Ölülerin
parmaklarından gelir bizi yönetmek için, gizemli
dediğimiz o mavi.

Suya dalıp toplayabiliriz, batmış gemilerin arasında,
hurdalaşmış paslı demir sandıklardaki kemikleri.

O kemikler sanki
doğmadan önce yitirdiğimiz kendi kemiklerimizmiş gibi
ve bu alacakaranlık sualtı koyaklarında
seyredebiliriz şaşkınlıkla ağırlıksız gövdelerimizi:

- Bembeyaz gün ışığıyla yıkanan kentin görüntüsü
içinden

gene çıkabilecek miyiz suyun üstüne?
Görünecek miyiz bir kez daha, bırakıp gittiğimiz o
manzaranın içinde?

O manzara ki, aştıkça uzaklıklarını
daha da kendimize yaklaştırıyor bizi ve yaşamı
koşullandıran

o dik kayalıklar gibi, daha da somut
kılıyor yaşamımızı. - Mutluluk türünden bir kavramı
düşünebilmem zor, ama arada bir bu konuda
bir soru sorunca kendime, görüyorum ki Simi gibi bir
yerde

bu sorunun yanıtı yoktur.

Ve şöyle bir bakıyorum çevreme. Mutluyum burada
olduğumu bilmekten.

EGE DENİZİ

Ege Denizi, o sıcak yaz gecelerinde
uykulu yüzüme,
parçalanmış heykellerin
alnıma kondurduğu gizli öpücüklere,
gemici dullarının gözkapaklarını
ve renkleri solmuş ikonların yaldızını
anımsayıveren parmak uçlarıma,
Orta Asya'da bir Roma gömütündeki
kırılgan cam eşya gibi
içimde paramparça olan damarlarıma
beni ulaştıran senin dalgalarını.
Uykularımda, açık iri gözleri,
şişmiş burun delikleri ve dalga dalga sakalıyla
başkasının sandığım bir yüzü okşarken,
düşlerimde kazdığın o sualtı mağaralarından
ve seninle bir olmak çabası içinde
batırdığım gemilerden
gelen o tuzdu yalnız
bana ben olduğumu gösteren.

BU GECE

Karlı dağların eteklerindeki
nehir yataklarında
ve hapishanelerde uyuyabilecek kadar
yorgunum bu gece;
ve çiçek kokan Afrika kıyılarında,
zincire vurulmuş bir forsa gibi,
batabilirim batan gemilerle.
Yorgunum bu gece,
unuttukça benim olan
acı dolu anılarla
mezarımı süsleyecek kadar.
Ve dünya kararınca kadar gözlerimde
akıtabilirim bütün kanımı.
İskeletimin ağırlığı
söyleyecek bana bu gece
düşlerde aştığım
dağ geçitlerinin yükseltisini.

NEREYE GİDERSEK GİDELİM

Nereye gidersek gidelim, hep geç kalırız
bulmak için yola çıktığımız mutluluklara.
Ve hangi kentlerde kalırsak kalalım,
geri dönmede geç kaldığımız o evler,
ay ışığında bir gece geçiremeyeceğimiz bahçeler
ve sevmeye geç kaldığımız o kadınlardır hep
elle tutulamayan yakınlıklarıyla bizi kahreden.

Ve bize ne kadar tanıdık gelirse gelsin,
burcu burcu kokuları çevreye sinmiş,
o aradığımız çiçek bahçelerinin
hep dışından geçirir bizi sokaklar.
Hangi evlere dönersek dönelim geceleyin,
vakit geçtir, kimse bizi tanıyamayacak kadar.
Ve hangi nehrin aynasına bakarsak bakalım,
sırtımızı dönünce ancak, görürüz kendimizi.

YAKARI

Sevmiş olduğumuz ne varsa hepsi adına yalvarıyorum
sana.

- İçimizde anlatılmaz bir erinç ve dağların gerisinde
ne olduğunu bilmemenin verdiği bir mutlulukla –
daha önce adını bile duymadığımız yabancı limanlarda
uyandığımız o yaz sabahları adına.

Çöller ve acayip gömme törenlerinin yakınlığını fısıldayan
bir baharat kokusuyla dolu meltemlerin estiği
o yabancı limanlar adına yalvarıyorum sana.

Tayfaların tam anlayamadığımız bir dilde betimlediği
o batmış kentlerin

gözlerimizden bir türlü akmayan altın gözyaşları olup
bizi ezdiği Akdeniz geceleri adına yalvarıyorum sana.

Yalvarıyorum sana, geceleri kayıklarda konuşulan
o birbirine karışmış güzel diller adına.

Yunancada taşlarla tanrıların, Arapçada yıldızların adları
ve Türkçedeki çekim eklerinin tatlılığı adına yalvarıyorum
sana.

Yalvarıyorum sana, Halikarnassos'un güneyindeki
sualtı mağaralarını dolduran gün ışığı adına.

Kıbrıs ile Küçük Asya arasında, doğuya doğru yol alırken,
geminin iskelesine çarpıp kırılan dalgalara vurmuş ikindi
güneşi;

ve tahtını yitirmiş, çocuksuz sultanların
sedef kakmalı yataklarda kurduğu düşler gibi
pırıldayan o dalgalar adına yalvarıyorum sana.

Yalvarıyorum sana, gecenin içinde yelkenler gibi açılıp,
tayfaları çoktan ölmüş bir hayalet gemiyi
yaralı çetecilerin saklandığı çiçek bahçelerine götüren

çocuk yaşta gelin olmuş kızların yatakları adına.

Altın ve zümrüt kakmalı mücevher kutuları içinde
ezilmiş narlar gibi kanayan, çetecilerin o genç dulları;
ve erkeklerin pazaryerlerinde tüfekleriyle havaya ateş edip,
açıklanamayan nedenlerle yüzleri mosmor kesilmiş olarak
düşüp öldüğü Asya'nın ağustos gecelerinde
on beş yaşındaki kızların kokusu adına yalvarıyorum sana.

Körkütük kafayı çekmiş yaşlı babaların
karasevda kızlarını kırık içki şişeleriyle öldürmek için
gecenin köründe geri geldikleri, sisli nehir ağızlarında
direkler üstüne yapılmış o harap evlerin kokusu;
ve insanın akşam çıkıp sabah geri döndüğünde
yüz yıl daha yaşlanmış bulduğu o evler adına yalvarıyorum
sana.

Yalvarıyorum sana, karlı dağların eteklerinde,
çiçeklenen badem bahçeleri içindeki evler adına.
Çocukların uykusunu kaçırarak hiçbir anı
ve içimizde hiçbir acılık bırakmadan
çoktan yaşanıp bitmiş o aşklar gibi
çiçeklenen badem ağaçları adına yalvarıyorum sana.
Akşam sularında pembe ve altın sarısı kâğıttan yapılmış
uçurtmaları
menekşe rengi denizin önünde uçurtan çocuklar;
ve yabancı limanlarda bizi uyandırmış olan
o menekşe rengi denizler adına yalvarıyorum sana.

Yalvarıyorum, yalvarıyorum sevmiş olduğumuz ne varsa
hepsi adına.

KARAYA ÇIKIŞ

Aradığım neydi tam bilmeksizin, inançsız ve haritasız
ve batan gemiler gibi akıntılarla sürüklenerek
bunca boşuna yolculuk, bunca kaçış girişiminden;
ve sözcüklerden başka bir varlığı kalmayınca ya dek
gördüğüm her şeyi bunca kez betimlediğim
bunca boş söz ve bunca gereksiz yalandan sonra
gene birden her sözcüğü bir aşk ilanı gibi duyumsuyorum.

Ve tanımadığımız limanlarla büyüdü adalara
bizi sığınmaya zorlasınlar diye
denizde fırtınalara söylediğimiz türküler gibi
türkü söylediği için bana, her sözcüğe tapıyorum.
Adları uğruna, ekmek, kara zeytin ve yedi dilde
şarap sözcüğü yüzünden hırpalandığımız o kentlere
tapıyorum.
Tapıyorum o hiç görmediğimiz ülkelere, bize kendilerini
icat ettirdikleri için.

Ateş gibi sıcak toprağa tapıyorum, beni dans ettirdiği için.
Kullanılmış maskelerime tapıyorum, beni güldürdükleri
için.
Önemsiz ölümüne tapıyorum, beni yaşamaya zorladığı
için.

Methymna, Lesbos (Midilli), Temmuz 1973

Mürekkepbalığına Övgü ve Başka Aşk Şiirleri

MİDİLLİ'DEN GELEN GÜL

Tanımadığım bir kadın verdi bana bu gülü,
tanımadığım bir kente giderken.
– Ama şimdi o kentte bulunup
yataklarında uyuduktan, selviler altında kâğıt oynayıp
meyhanelerinde kafayı çektikten
ve kadının gidip gidip geldiğini gördükten sonra,
ne yapayım bu gülü bilmiyorum.

Gittiğim her yere gülün kokusu sindi.
Toz içinde buruşuk solmuş yaprakları ise
gitmediğim her yerde.

YEDİLER ÜLKESİ

Yedi ülke uzaktan yazıyorum sana.
Yedi sıradağ ayırıyor seni benden.
Çatlamış kayalar arasından
yedi nehir yıkayıp parçalıyor beni.

Nehirlerin kıyısında durmuş
paramparça gövdemin kara bir bayrak altında
denize sürüklenmesini seyrediyorum.

Niçin yedi de başka sayı değil?
Niçin sıradağlar,
kayalar ve nehirler?
Denizdeki niçin benim paramparça gövdem?
Niçin renklerden kara?

Niçin sen? Niçin senden başkası değil!

GESTUS

En güzel gülü uğruna
yurdumu satar,
yaşamım boyunca yurtsuz kalırdım,
yeter ki, bu akşam gibi bir bahar akşamı,
sen gözlerini benden kaçırmak için,
başın öne eğik, onun yapraklarını
birer birer yolarken
senin elinde göreydim o gülü.

TOROSLAR

Neyi yeğleyeyim, bilmiyorum:
Seni mi, sevgilim, Toros Dağları'na,
Toros Dağları'nı mı yoksa güllere?

O kadar güzel ki Toros Dağları.
Gülleri o kadar al, o kadar kokulu ki.
İşte seni tam o kadar seviyorum.

GÜLLERE HARCADIM BÜTÜN PARAMI

Güllere harcadım bütün paramı, yolumu yitirdim mavide.
Göremezsem seni yanın, öldüm demektir:
Solgun mart göğü altında denizin açıklarında yatan bir ölü,

oyma süsünden ayrılıp onun görüntüsünü
pencerelerinde bırakıp gitmiş bir hayalet gemi gibi,
bir elinde bir gül, öbür eliyse açık ve öne uzanmış.

BODRUM

Kimsin? Kimsin? Kimsin? Kimsin?
Söyle bana, seher yelleri esmeden,
pas tutmadan yedi çifte kilitler.

Kanımızla yaklaşır makineler gizlerine,
gelincik tarlaları, uzaklığına kemiklerimizle.
Gövdelerimiz müzelerle yaklaşır kalıplarına.

AGORAPHİLİA

Çaresizliğim, sevgimsin.
Çılgınlığım, sezgimsin.
Dört bucaktan bana seslenen

görmediğim her yersin.
Çılgılık atmamak için sığındığımı
bu altı dizesin sen.

AŞK ÖYLE UYGUN Kİ MANTIĞA

Aşk öyle uygun ki mantığa:
Bütün karşıtlıklar öncül oluyor
ve mantıktan önce geliyor tümceler:
Seni seviyorum, çünkü bu böyle.

İLK YAZDA BİR HASTANE KURUYORLAR

İlkyazda bir hastane kuruyorlar çevreme,
içinde haykıracak bir mavi odam olsun diye.
Kimdirler bilmiyorum. Bilmiyorum haykırdığım ne.
Tek bildiğim yanıtları, yanıtları, yanıtları...

HİSTERİ

Geceler uzuyor, büyüyor çatıların göğe,
kahkahanın çığlığa uzaklığı –
buna karşılık, öyle kolay ki sınırı aşmak,
yok gülmeye cesaretim, çığlığa döner diye.

KASTELLORİZO

Geçen yazın denizinden geriye
yalnızca batan güneşin ışığı kaldı,
ışiktansa yalnızca çehreler,
çehrelerden yalnızca bekleyişleri.

DENİZLİ ANISI

Korlar üstünde bir dans bu yaşam,
yüksek, mavi göğü altında ilkyazın.
Bu dört dize de tutmasa beni,
ben de dans etmeye başlayacağım.

MAROONED

Öyle korkunç ki senin hakkında yazmak,
bilmiyorum nasıl dizeyim sözcüklerimi
bir yerimi yakmadan. Buna kârşılık,
yok başka sığınağım, sen uzaktayken.

KİMİ ZAMAN ÖYLE YAKINIM Kİ SANA

Kimi zaman öyle yakınım ki sana, ağlarım.
Kimi zaman öyle uzağım ki senden, gülerim.
Kimi zaman öyle mavi ki bahar göğü çatıların üstünde,
belliymiş gibi gelir, aşk neden böyle.

MARTIN SON GÜNLERİ

Günler bir yöne gidiyor,
çehreler karşıt yöne.
Durmadan ışık alıyorlar birbirlerinden.

Bunca yıl sonra ayırmak güç
günleri çehrelerden,
çehreleri günlerden...

Üstelik günden güne ve çehreden çehreye
daha da aşılmaz oluyor uzaklıkları
günlerin çehrelere, çehrelerin günlere.

Mart sonunda, řu ışıklı günlerde
gördüğüm bu işte senin çehrende.

ARTIK KULLANAMAM SENİ

Artık kullanamam seni
bir gül olarak aşk şiirlerimde:
Çok büyümüş, çok güzelleşmiş,
çok ama çok kendin olmuşsun.

Şimdi ancak seyredebilirim seni,
bir nehri seyrederek gibi;
bir nehir ki, yatağını bulmuş,
tadını çıkarıyor her kıpırtısının

her kıvrılışının, her balığının
ve karla kaplı o mor dağların
ardında güneşin her batışının;
benimdir o dağlar, yalnız benim,

yol açtığın için sen onların içinden.
Ancak yansıtabilirim kendimi şimdi
senin durgun akan sularında,
üstüne dökülen çiçek yaprakları,

mavnalar ve ıssız maden kentleri gibi.
Âşıkların kafayı çekip o kentlerde
senin ay ışığında boğuluyorlar
ve kıyıya vuruyor cesetleri

düşlerde buluştuğumuz o uzak ülkelerde.

SEN

Artık konuşmak istemiyorum senin üstüne.
Karşılaştırmak istemiyorum artık
seni bir gül ile.

Ne adını bilmek istiyorum
ne de nereli olduğunu.
Umurumda değil duyguların da.

Sana sen demenin
binbir yolunu bulup
her biriyle sana seslendiğimi

bilmek tek isteğim.

KÜÇÜK SABAH DUASI

Dünyada
en hüzünlüsü

sevişerek geçirilen bir geceyi
güzelce ısıttıktan sonra

sabahın erken saatlerinde
gün ışığında yanan bir mumdur.

Tanrım, bizim aşkımız
asla öyle olmasın.

GÜLÜMSEYİŞ

Düşümde gördüm seni,
bana doğru dönmüşsün

parmağın dudaklarında,
kaşların kalkık

gülümsüyorsun, sessizce
geçip gitmeden önce

bakımsız, ay aydınlık
odamın içinden.

Birdenbire anladım ki bu oda
yaşamımın simgesidir.

SENİN KOLLARINDA UYUMAK

Senin kollarında uyumak
bir masal dünyasında kralın
kuşçusu olmak kadar güzel
ve ayrıcalıklı bir şey;
bir masal dünyası ki, orada
nesnelerin kanatları var;
uçmaktan ve uçarken yakalanıp
sonra salıverilmekten
hoşlandıkları için
uçuşup duruyorlar ortalıkta;
böylece tadını çıkarıyorlar
zümrüt yeşili, koyu kırmızı
altın ve gümüş rengi kanatlarının,
senin, gökten yere vurmuş,
tüyleri ıslak ve karmakarışık,
gözkapakları uykunun
beyaz afyon zambıyla yapışmış
bir sığırcık kuşu gibi
yanımda yattığını odayı dolduran
masallara yaraşır, menekşe renkli
alacakaranlıkta.

Kadeh

HER DİZE İLE

Hem kendimi hem bende ben olanın anısını
siliyorum her dizeyle
ve beni yoldan geçerken gören
her yabancı varlıkta doğuyor geçmişim.

Bir yok-ülkeden gelen
kendimin habercisiyim ben;
bir ülke ki ardımda bıraktığımı
unuttukça yükseliyor önümde,

gelmekle biçim verdiğim şeylerden
bana akan bir deli esriklik gibi:
ağaçlar, ovalar ve nehirler, kış aylarında

vardığım dağ köyleri ve yaz sabahları denizde.
Gerçekleşmeyen bir ayrılış oldum ben,
bir zamanlar ne dediğimi görmeye geldim.

NÖBET

Yedi gün sürekli yağmurdan sonra
yedinci günün akşamında
işe yarar tek fenerler
kıyıdaki ıslak taşlardır.

Onlardır geriye kalan
battığı zaman gemiler,
çürümüş evler çöküp,
setler denize sürüklendiği zaman.

Yerden kaldırıp onları elimizle,
gözlerimizi diktiğimizde karanlığa,
halkı kaçıp gitmiş yabancı bir kentte

duvarların arkasına yerleştirilmiş
nöbetçiler gibi görürüz kendimizi:
Kentın açık kapılarından üstümüze eser rüzgâr.

ZAKİNTHOS

Ürüyen köpekler, kentin sokaklarında,
ay ışığının iki katına çıkardığı sayılarıyla,
kovalıyorlar birbirlerini.

Alanlara açılıp sonunda gene
başladığı yerde biten bu sokaklarda
kovalıyor köpekler
köpekleri kovalayan köpek gölgelerini.
Ürüyor hepsi. Gidecekleri yere
ulaşmak için ve katlanmak için yaşama
ürümleri gerekli.

Köpekleri kovalayan köpekleri
kovalıyor gölge köpekler:
Belli değil artık köpek mi
yoksa gölge mi oldukları,
belli değil kimin kaçıp kimin kovaladığı.
Bir bulut geçiyor sonra ayın önünden;
yok oluyor gölgeler.

Birden durup yüz yüze geliyor köpekler,
kaçsın mı dövüşsün mü bir karar veremeyen
kendileri gibi birden durmuş köpeklerle.
Bulutlanmış aydan gelen ışıktaki
parıldıyor dişleri. Sürüklüyor rüzgâr
asfaltın üstündeki kâğıt parçalarıyla izmaritleri.
Dalgalı çinko çatılar ve tenteler
çırpınıyor ak duvarlar arasında.
Kuyruğunu bacakları arasına kısıyan köpekler
yavaş yavaş uzaklaşıp birbirlerinden
sessizce çıkıyorlar kentten
ay ışığı vurmuş tepelerde ulumak için şafağa kadar.

GİRİT

Yüksek duvarlar arasına sıkışmış
yaşamını ufuklara, düşlerini kayalara
ve şimdiye dek bütün söylediklerini yalana
çevirebilen o yer ise burası, bunun nedeni,
uzaklara dek aynı ayrıntılar yinelendiği için
bu yerin manzara olarak hiçbir varlığı
kalmadığıdır: İçinde bulunanın
iç durumu olmuş bu yer: Nehirlerin akışının,
yediuyur uykusunun bile kapatamayacağı
esneyen bir çene gibi koyakların
ve çiçek tozu ile kar arasındaki
uzaklığın yarattığı bir şizofreni:
Her adımı ile, doğuştan kendinin sandığının
o benlikten seni uzaklaştıran bir dans:
Vardığında seni öldüresiye öpen bir ayrılış.

EUFORİ

Sarhoşum, kendimdeyim çünkü ve öyle doluyum ki
kendimle farkında bile değilim kim olduğumun.
Kendimle doluyum, bir dağ ya da bir nehir nasıl doluyorsa
kendiyle.

Kendimle doluyum, Nil'in Nil ile dolu olduğu gibi.
Ve Ağrı Dağı diyorum kendime, çünkü Ağrı Dağı'nın
sisleri içindeki Ağrı Dağı kadar gizemliyim ve gizliyim
kendimden.

Her an yitiriyorum kendimi bir başkası olmak için.
Her an bir başkası oluyorum yitik benliğime hayranlık
duyan.

Her an fethediyorum yeni ve gösterişli bir bedeni.
Her an yeni bir ağızla yeni bir dil konuşmaya başlıyorum.
Her an yeni bir damarı açıyorum anlatılmaz bir kolaylıkla.
Her an yeni ve daha esrarlı bir ölümle ölüyorum.
Ve her an bitmiş bir yaşama vuruluyorum beni kurtardığı
için.

Sarhoşum, çünkü o kadar çok kişi var içimde.
– O kadar çok ki hiçbirinin bir anlamı yok.
Delip içime giriyor bir yürek gibi her biri,
kopup dışarı düşüyor harap bir evin çürük kapısı gibi:
İçime giriyorum o kapı boşluklarından, cesedim üstünde
kocamış bir köpek gibi ulumak için ve dışarı çıkıyorum
karşılaşmak için kendimle güneşte bir yabancı çocuk
gibi.
Sarhoşum, kendimdeyim çünkü ve hiç bilmediğim bir
benle doluyum.

BAĞLAMA

Biraz sallanarak ayağa kalkıp da
jukebox'ın müziğiyle dans etmeye koyulduğunda,
ötekiler konuşmalarını kesip hızlanan
ritme ayak uydurarak, el çırpıp masalara vurmaya,
kadehlerini pis çimento tabana fırlatmaya başladılar.
O dönüyor, dönüyordu gittikçe hızlanarak
dumandan göz gözü görmeyen salonda
cam kırıkları üstünde yalınayak. Tavernanın
ışıkları ve ter içindeki yüzler eriyip yokluğa karıştılar.
Dışardaki karanlık sokaklar, benliğinden koparıp onu,
dehlizlerden geçirerek, ay ışığı vurmuş tozlu alanlar
ve yıkık yörekentler üzerinden gecenin içine götürdüler.
Çok geçmeden, şafağa doğru yol alan gemilerdeydi artık.
İskenderun'un, Beyrut'un ve İskenderiye'nin
sesleriyle kokuları sarmıştı çevresini. Aynı anda karaya
çıkta
on ayrı limanda ve aynı yerde karaya çıkıp kafayı çekmiş
on ayrı kişiydi şimdi aynı anda. Yerden kaldırıp
sürükleyerek onu, bağırsan kadınlar, cılız köpekler
ve eli yüzü pis çocuklarla dolu sokağa fırlatıp atan
dostlarının gözleriyle şaşkın şaşkın bakıyordu
kanlar içindeki gövdesine. Bir başkası kalktı sonra
dans etmek için, ötekilerin boğuk naraları
ve kırılan kadehlerin eşliğinde. Yavaş yavaş yok oldu
her şey çevrelerinde. Yeşil bir ayın altındaki
güz gecesinde, kendini her yerde herkes ve hiç kimse gibi
gören
dans edenin dans eden ayna görüntüleri gibi
döne döne uzaklaştılar birbirlerinden.

ZEYTİN AĞAÇLARININ ALTINDA BEKLEYİŞ

Gün boyunca
zeytin ağaçlarının altında
gölgede oturup
rüzgârı bekledik
ama rüzgâr yerine
ağustosböcekleri geldi
doldurdu zeytin ağaçlarını.

Gün boyunca
zeytin ağaçlarının altında
gölgede oturup
denizin kabarmasını bekledik
ama kabaran deniz yerine
kayıklar geldi
dizildi zeytin ağaçlarının arasındaki toprağa.

Gün boyunca
zeytin ağaçlarının altında
gölgede oturup
kadınları bekledik
ama kadınlar yerine
gözlerindeki karanlık geldi
gölgeledi zeytin ağaçlarının gölgesini.

Gün boyunca
zeytin ağaçlarının altında
gölgede oturup
akşamı bekledik
ama akşam yerine
kendimiz geldik
oturduk zeytin ağaçlarının altına.

Zeytin ağaçlarının
sıcak toprağa vurmuş
gölgesine oturup
ağustosböceklerini dinledik
ağıt yaktık kayıklara
gördük aydınlandığını
kadınların gözlerindeki karanlığın
sonunda biz geldik diye

rüzgârla, kabaran denizle, kadınlar ve akşamla birlikte.

AKSEKİ'YE DOĞRU TIRMANIŞ

1.

Kısa süren bir fırtınadan sonra
hava açtığıında,
çiçeklenen badem dallarını
eğen kar
dağları dalgalandırıyor.

2.

Öndeki dağdan
sonraki dağın,
önceki dağdansa
bu dağın manzarası,
bu dağdaki manzaradan
daha güzel.

3.

Dağın eteğindeki gezgin
görebilse kendini
tepeden,
aradaki farkı görürdü.
Bunun içindir
dağın dağ olması.

4.

Dağlar içinde
söylenen türkü,
başka yerde
söylenemez.
Öldürür çünkü söyleyeni.

5.

Ölüm dağsız bir ülkedir,
emekleyerek
tırmandığımız.

6.

Dağ beni coşturup da
seller gibi aktığımda
yamaçlarından,
ben ben'im,
kendini sel sanan
birisi değil.

7.

Dağa yaklaşıyorum
çiçeklenen badem ağaçları arasından.
Mutluyum,
başka yol olmadığı için.

8.

Küller kapladığında dağı
dağ küllerden bir dağa benzer.
Kemikler kapladığında dağı
dağ kemiklerden bir dağa benzer.
Ardıç kuşları kapladığında dağı
dağ ardıç kuşlarından bir dağa benzer.
Menekşeler kapladığında dağı
dağ birdenbire dağa benzer.

BİZANS'I ELE GEÇİRMEK

Ara sıra ve uzaktan ele geçirmen gerekir Bizans'ı.

– Damarlarındaki Bizans kanını boşaltmak için,
Bizanslı kol ve bacaklarından kendini kurtarmak için:
Sarp dağ geçitleri ve tünellerden, kara düşlerde,
seni kayar gibi geçiren o gerilmiş yorgun kanatları,
fildişi rengi kollarına ağırlık veren o parlak metalleri
ve bitkin gözkapaklarını kemiren o kokuları
yönetmek için ele geçirmen gereken Bizans'tır.

Düş kuranların işidir Bizans'ı almak.

Düş kuranlar seçebilirler ancak o uygun ânı
gece ile gündüz arasında. Düş kuranları gözden silip
onların açtığı gizli kapılarda yansıyan o altın ışığa
boğulmuştur kent o anda. Kanın dışarıya akmak için
özlediği açıklıkları, kol ve bacakların kurtulmak istediği
altını, düş kuranlar bulabilirler ancak en derin
uykularında.

Ara sıra ve uzaktan ele geçirmen gerekir Bizans'ı.

– Kendini Bizans'ın dışına sürebilmek için,
Bizans'ın sokaklarında dolaşan kendinle karşılaşmamak
için,
Bizans'ın yabancı gövdelerine yabancılaşmak için,
Bizans'ın entrikalarına konu olabilmek için,
yüzünü Bizans'ın ikonlarından uzaklaştırmak için,
kemiklerinin tadını çıkarmak için Bizans'ın çökmüş
mezarlarında.

Ele geçirmen gereken Bizans'tır kendini kurtarmak için.

DÜŞÜNCEYE DALMIŞ DEVE

Bahar yeşili bozkırdan öte,
karşıkı karlı dağlar,
bozkır niteliği veriyor bozkıra,

bahar yeşili bozkırsa,
karşılığında,
dağlara dağ niteliği veriyor,

düzleşip sınırlanıyor böylece bozkır
ve bu yüzden mümkün oluyor
üstünde durmak, bakmak dağlara

karları eriyinceye kadar.

Buz Çağı

YAŞAMA KATLANMAK

Yaşama katlanamadığımı söylüyorum sık sık
ama bunu söylemeye de katlanamıyorum.
Öte yandan, eğer söylemezsem bunu
katlanmam mümkün olmayacak hiçbir şeye.
Onun için, açıkça söylüyorum katlanamadığımı:
Hiç de yalan değil bu söyledğim,
ne var ki birazcık ciddiye alsam kendimi,
hiç mi hiç katlanamayacağım o zaman.
Bu yüzden gülüyorum ama dikkat etmeliyim
çok gülmemeye, çünkü buna da katlanamıyorum.

Gene de katlanmış başkaları benden önce,
benimki gibi yıldırıcı bir biçimde olmasa bile:
Katlanmadığı kalmamış Odysseus'un,
İbnü'l-Arabi, Leonardo, Dante, Marx ve Mao
katlanmışlar hepsi de. Ve bütün çalışanlar
katlanagelmişler çağlar boyu. Onun için,
diyorum ki kendime: Ben neden katlanamayayım öyleyse?
Bu yüzden de sürdürmeliyim katlanamadığımı söylemeyi.

Katlanamıyorum demeyi sürdürdükçe ancak,
yıldırıcı olsa da çektiklerim, şöyle böyle
katlanabilirim. Ama bir an bile bırakırsam
katlanamıyorum demeyi, kısacık bir an bile
kaptırırsam kendimi başka bir şey söylemek isteğine,
işte asıl o zaman katlanamam gerçekten.
Şaka değil bu dediğim. Katlanamadığımı
var gücümle ve hiç durmadan söylemeliyim.

Ve yepyeni bir deyişle her seferinde.
En güç yanı da bu zaten. Katlanamıyorum

dediğim, kendine özgü öngörülemeyen
bir biçimde ve ısrarla kendisine katlanmamızı
isteyen aynı şeyin hep yeni bir yüzü çünkü.
Katlanacaksam buna, doğru düşünmeliyim.
Cehennem dedikleri işte buydu eskilerin,
ne var ki Cennet'e de katlanamıyorum ben.
Yıldırıncı olduğu kadar eğlenceli bir şey bu.

TAŞLAR ÜSTÜNE

Taşlar üstüne ben ne biliyorsam
taşlar da onu biliyor benim üstüme.

Körfezin suları üzerinden haykırdığım
sözcükler için de aynı şeyi söyleyebilirim:

Siz beni attıktan çok sonra ancak
ulaşacağım ayaklarınıza

ve siz, sular gözlerimi örtünce benim,
ulaşacaksınız yüzlerinize.

TAŞLAR BİLE

Taşların da kendi ağırlıkları ile
yalnız kaldıkları
korkunç anlar vardır.

Alıp kaldırmak onları böyle anlarda
rahatlatır bizi. Düşmeleri ise
denizin mavi yüzüne doğru

ürkütür bizi bizden
öylece durmak için
geri gelmiş taşlar gibi.

ARKADAN

Yakıp köz ediyor gün beni
yaşamım dediğim

uğraşın üstüne eğilmiş
tanımadığım birinin

dudakları arasında
bir sigara gibi.

GÜNLERİ AYIRIRIZ

Gecelerle ayırırız
günleri günlerden,
gecelerden geceleri
günlerle ayırırız.
Böyle anımsarız ancak yaşamımızı.

Suskularla ayırırız
sözcükleri sözcüklerden,
suskulardan suskuları
sözcüklerle ayırırız.
Böyle konuşuruz yaşam ve ölüm üstüne.

Ölümle ayırırız
yaşamı yaşamdan,
ölümünden ölümü
yaşamla ayırırız.
Böyle çekeriz acısını ikisinin de

ikisini de hiç tanımadan.

BİR YAŞAM

Bir kibrit çaktın, gözün kamaştı alevinden:
Bu yüzden, kibrit yanıp bitmeden elinde
ve yanık acısı unutturmadan sana her şeyi,
bulamadın karanlıkta aradığını.

Tanrı'nın Evi

Duvarlar yalnızca duvar Tanrı'nın Evi'nde
uçurumlara dönüşmeden önce
ve pencereler yalnızca pencere
mezar taşlarına dönüşmeden önce.

Sarnıçlar yalnızca sarnıç
çöllere dönüşmeden önce
ve yıldızlar yalnızca yıldız
sorulara dönüşmeden önce.

Ancak duvarlara sırtını dayamakla mümkün
su içerken seyretmek yıldızları
ardına dek açık pencerelerden –
nedenini sormaksızın susuzluğun.

Su dolu üç sarnıç var Tann'ın Evi'nde:

**Birisi içimiz
birisi dışımız
birisi ağaçlarımız için.**

**Benimse iki sarnıcımla var:
Birisi duru
birisi bulanık su ile dolu.
Ve bir türlü anlayamadığım
bir bağlantı var aralarında.**

**Ne zaman mutsuzum
ne zaman mutlu,
özellikle de
mutsuzken mi mutluyum
yoksa mutluyken mi mutsuz
bilemiyorum.**

**Nasıl arınayım ben,
sevgilim, senin için?**

Ağaçlar ile ilgili bir konuşma
yalnızca bir suçtur
ağaçlar da konuşmaya katılmıyorsa
ve akşam yalnızca bitimidir günün
azalan ışık
bazı şeyleri açıklanmamış bırakmıyorsa.

Rüzgâr biliyor bunu,
okaliptüs ağaçlarının
yaprakları arasından estiği zaman
ve besbelli ediyor ki yıldızlar
elim ile yüreğim
yalnızca gölgeleridir
birbirine yansıyan titreşimlerinin.

Hayalet Oyunları

OLTA İĞNELERİ

Akşam, yağmur ve sonbahar
doldurmuş gibi geliyor bana

yaşamın yarısını.

Su boruları ve damlaların ezgisi,
ellerimin, artık bana gerekmeyen
bir şeyi ararken karanlıkta,

anımsayabildiği tek ezgi.

Sırça ya da gümüşten yapılmış eski nesneleri
atıyorum taş tabana:

Farklı değil çıkardıkları ses, çocukluğumda
sokaktaki ayak seslerimden;
ve elime aldığım kitap,

İbranice ya da Sanskrit dilinde

eski bir ders kitabı unutma üstüne.

Kitap dolaplarının bulunduğu karanlık odadan
çıkamam yasak, o kitabı okuyuncaya kadar.

Ama onu okuyabilmek için, okumayı öğrenmeliyim ilkin;
okumayı öğrenebilmek için,

bir kez daha doğmalıyım;

yeniden doğabilmek içinse, öğrenmem gerekiyor unutmayı.

Sonbaharın ezgisi hiç durmadan
yapış yapış balık kanı dolduruyor damarlarıma.

Ve karanlık odanın dışında çarpıyor kalbim:

çürümüş ağaç kökleri

ve olta ipini koparıp, aldıkları yaralardan
dipteki çamurda ölmüş balıkların
çözümüş etlerinden geriye kalan

paslı olta iğneleri arasında.

BALTIK'TA MAYIS SABAHİ

Gene kül rengine dönüyor gökyüzü çamların arkasında
ve kuşlar ötmeye başlıyor yavaştan.
Uykusuzluğu ne yapayım ben, ne yapayım düşleri?
Uykusuzluk da yutmuş olabilir bunca yılı, düşler de.
Sabahın sisleri içinde dalların altında gözden kaybolan
o patikadan ayrılıp yolumu şaşırdım gene
ve öleyazdım dünyanın her yerinde.
Ve şu kuşlar ötmüyorsa eğer can sıkıntısından,
ben hiç yaşamamışım, diye direteceğim.

DE NERVAL'E

Benim yaşamım da bir ıstakoza döndü:
Derinliğin gizlerini bilmediği
ve havlamadığı için
tasma takıp gezdirdiğim
bir ıstakoz.

Biliyorum kim olduğumu
ıstakoz benim olduğu için;
tasma taktığım için boynuna
ıstakoz da biliyor ıstakozluğunu.

Bu yüzden insanları
dört kümeye ayırıyorum:
Yalnızca ıstakozu görenler,
ıstakozu görmezlikten gelenler,
köpek diyenler ıstakoza
ve yüzüme bakanlar
ıstakozu hiç görmemişler gibi.

**Kapının Altından Giren
Rüzgârın Savunması**

ORTANCALAR

Soğuk, durgun sis içinde
Türk mavisi ortancalar.

Altlarında paslı kova:
yarıya kadar su dolu

ağzına kadar sonbahar,
o kadar yakın bomboş ormana.

HENRİK

Halep, Edirne, Nazilli, Rize, İzmir, Konya.
Böyle yazdı adımı Türk telefoncu
bir yanlışlığı önlemek için.

Bense büyük bir yanlışlıktan başka bir şey değilim:
Boşuna uğraştım düşlerde bir zamanlar
bulmak için kendimi bu adı geçen yerlerde.

Haritada tanımadığım adlar olmaktan çıkıp bu yerler,
beni aralarında bağlantı olarak bırakıp giden
birer kişi oldular.

OKURUN BANA ŞİİRİ

Duyuyorum, bir geçen var evin önünden;
biraz durup yoluna devam ediyor.
Paylaşıyor yüzünü ayak sesleri
benim uğraşım olan gizemle.

Aşk şiiridir bütün şiirler,
ama kaç kişi durup okur onları!
Ben önünden geçtiğimde bu şiirin,
sen onu yazmıştın bile.

BİR MAVİ KELEBEK

Yaşam öyle canlı ki mayısta,
kolayca yanıltabilir herkesi.
Dikkat et kelebek, kalma sakın

o gelinciğin üstünde uzun zaman.
Mavi kanatların daha ağır geliyor bana,
geldiğin o ak dağların ağırlığından.

ADALAR GİBİDİR AŞK

Adalar gibidir aşk:

Adalar gibi, gün doğarken ancak
bulur kendini

ve doğduğu kıyılara çarpan
denizin sesinden ancak
bilir yerini.

İSKENDERİYE ILGIMI

Aşk deniz kıyısında bir kente benzer:
Başka başka biçimde, nice
yerlere çıkan bir sürü sokak.

Ve bir sürü sokaktan pek çok kişiye
ulaşan pek çok kişi. Deniz kıyısındaki
bir kentin parçaları denebilecek

bir sürü şey. Ama bir tek deniz.

HAZİRAN GÜNLERİ 1976

Şu yaz günleri birer birer geldiği halde,
sanki böyle değilmiş de günlerin sayısı
her geçen gün iki kat artmış gibi duyumsanıyor.

Öyle keskin bir ışıkla parlıyor ki bu kentin ak duvarları,
karayalaz ağaçları öyle yüksek bir sesle hışırdıyor ki,
ve sen öyle uzaktasın ki benden! Yarın

seni yüz yıldır bekliyor olacağım,
öbür gün bin yıldır ve ertesi gün
ölü bir dilden çevireceğim bu yazdığımı.

KARASEVDA

Svartsjuka derler ona İsveç dilinde:
"Kara hastalık" diye çevrilebilir.

Türkçesi "karasevda"

iki sözcüğün bileşimidir:

Birinci sözcük "kara",

ikinci sözcük "sevda",

ki "güçlü tutku" anlamına gelir.

Ama şunu da belirtelim ki,

"sevda" sözcüğü,

Arapça *aswad* sözünün

dişili, *sauda*'dan

kırma bir sözcüktür;

ve işin hoş tarafı,

Arapçada onun da anlamı "kara"

Üstelik hiçbir filoloji

açıklayarak yok edemez

onun gösterdiği belirtileri;

hiçbir dil incelemesi

özünü betimleyemez onun;

ve hiçbir şiir,

örneğin bu şiirdeki gibi

düzenlenmiş dizelerle,

ne uzak tutabilir,

ne daha az öldürücü,

daha az zehirli,

daha az tatlı

ve en önemlisi

ne daha az kara

kılabilir onu.

TAKIMYILDIZ

Gece yarısı uykumda karıncalar beni istila edip dağlardan ve dağların ötesindeki yaylalardan aşırarak yeni dağlara doğru taşıdılar...

Şafakta bir takımyıldız olarak uyandığımda bir kuyuda, birisi kendisini yüzüstü bırakmış olan ellerden kuyunun serin suyunu içiyordu.

EŞEK ANIRMASI

Dağlar içinde bir yerde bir eşek anırıyor:
Çoktandır kullanılmamış ve birdenbire
kuyunun boş olduğunu fark eden bir tulumba gibi
– susup aya dikeyor kızıl pas dolu gözlerini.

KATIRLI ŞİİR

İlkyaz akşamı.
Yaşlı, bitkin bir katır
durmuş, geldiği
yola bakıyor,
sel basmış tarlalar arasındaki.
Bir yandan da, kulaklarını
puslu dağlara çevirerek
okuyacağı şiiri
düşünüyor.

SİSLER KENTİDİR ATİNA

Ancak gürültünün görebildiği
bir ışıkla paramparça

ve taş kesilmiş
sisler kentidir Atina.

Duvarların dışladığı karanlıkta
ışıldar orada yüzler.

İnsanların sokak başlarında
durup beklemesine bakılırsa

bir saniye geç kalmakta
her saniye

geçmişten başka türlü
yaşanabilsin diye.

84 Şiir

İRİLİ UFAKLI

Herhangi bir taşı, istediğin zaman
alıp kaldırabilirsin yerden
ve o taşın geldiği gezegenden
getirdiği ezgiyi ilk algılayan sen olabilirsin.
Yaşam yeryüzünde ortaya çıkmadan önce,
bulutsuz gecelerde belki de
teraslardan ve acayip kulelerden,
uzak erimli gök dürbünleriyle
gözlemledikleri dünyamızda
canlılar olup olmadığı tartışmasının
sürüp gittiği o gezegende
konuşulan dilin oradaki yapılara da sinmiş
bir yankısıdır o ezgi. Ama o taş
orada mıydı o zaman? Piramitler
yapılmış mıydı, kanıtlanmış mıydı
genel çekim yasası?
Bunları konuştuk gene dün gece;
on yıl önce de, açık pencerelerden gelen
Arap ezgileri eşliğinde
konuşmuştuk aynı şeyleri
ve ben çölde yaşamayı
düşlemiştim o zaman. Ama gerçekleşmedi
bu tasarım da, çoğu tasarılarımın olduğu gibi:
Ben gitmedimse de çöle
kendisi geldi çölün zamanla:
Öyle farklıydı ki beklediğimden
öyle acı, öyle hain, öylesine intikamcı.
– Şimdi bunları düşündüğümde,
çiçek açmış kiraz ağaçlarından
bir deniz anımsıyorum her şeyden önce.
Dalların altındaki çakıllı yolda

bir kıyıya bıraktıktan sonra bisikletini,
başın biraz yana eğik duruyorsundur öylece,
kim bilir, belki de bugün bile:
Görüntüsü şimdi ışık hızıyla
uzayın içinde yol alan,
benimse ne olduğunu bir türlü öğrenemediğim
bir nesneye bakar halinle.
Kim diyebilir, bir milyon yıl sonra
bir taş alıp yerden bu şiiri bir kez daha
yazmayacağımı? İşte bir taş duruyor
yolun üstünde. Bırak dursun. Aylardan Mayıs
ve meyve ağaçlarının çiçeklenmiş olması yüzünden,
içinden öyle geldiği için, alıp da o taşı yerden
fırlatırsan göle, bir felaket kopabilir başka bir yerde.

ELMA

Şu kırmızı elmanın içinde savaş var.
Düşecek ama istemiyor düşmeyi.
Bu bölgesi yapraklarla örtülü olan
dünyada da savaş var.
Elmayla dünyanın arasında
özdeşleşiyor gibi son ışıklar.
Bir yazı gibi çıkıyor ortaya
söylenmemiş olan,
ışıkla karanlık arasında.
Yazı ile alacakaranlık bahçenin
arasındaki uzaklık
daha aşılmaz olmuş dünya ile
ay arasındaki uzaklıktan
ve yalnızlık adını almış o zaman.
Elmayı yedikten sonra
köstekleyip düştü Havva.
Biz de düşeceğiz öyle;
bilmeyecek hiçbirimiz, yalnızlığı içinde,
dallarında birer meyve olduğumuz ağacı,
başka bir durumda ve başka bir yerde
sarsan biri olup olmadığını,
cezamızı çoktan kendimizin biçip biçmediğini
ya da tanrı olup olmadığımızı.
Bu düşüş ve tinlerimiz arasındaki
uzaklık yüzünden,
olduğundan başka biçim ve kılıkta
gördüğümüz içindir ki her şeyi,
savaş var dünyada, şimdi, şu anda.
İşte düşmüş o kırmızı elma toprağa.
Bir olmuş rengi, karanlığın rengini alan
patlıcanların rengiyle.

Uzaklıklar yok artık karanlıkta.
Savaşlar arasında da bir uzaklık yok.
Bir açıklık, bir giriş yolu ararmış gibi
devinmekte yapraklar dünyanın üzerinde.
Savaş var dünyada şimdi.
Ama dünyanın çevresindeki
yörüngesi yüzünden ayın,
ayaklarının aşındırdığı yerler
sular ve yıldızlı geceler
ve senin ağırlığını çeken
şu hırpalanmış toprak yüzünden
seviyorum dünyayı
her şeye rağmen.

DİKEN

Bir diken gibi yaşıyorum dünyada
ve bir diken gibi yaşayıp öleceğim:
Kimi kanlar içinde yatıyor benim yüzümden,
kimi benim yüzümden ağlıyor,
kimi içeri taşıyor, kimi dışarı,
ve benim yüzümden kiminin kapısı
kiminin kafası kınıyor:
Düşkünü olduğum karamsar sözler,
boğuk bir sesle kekeleyerek
verebildiğim tek şey dünyaya.

Karamsarlıkla dolduruyorum dünyayı.
Gittikçe kuruyan, yatağı çöp ve plastik dolan
bir nehre benziyorum.
Açgözlülükle ne bulursam içime
doldurup doldurup boşaltıyorum.
Gerçekten de bu dünyada yaşıyorum ben.

Birbirimize benziyoruz ben ve dünya:
Acıması yok ikimizin de.

Ben değiştirmiyorum dünyayı, ama dünya
beni hiç durmadan değiştiriyor.
Ne ben dünyayı seviyorum ne dünya beni.
Ne var ki sevmemekte dünya
daha usta benden.

Ölünce bir parçası olacağım dünyanın
ama direneceğim o güne kadar.

Hiç durmadan kanayıp ağlayan
bir diken gibiyim dünyada.
Güneş ışıısıyla yıkanan şu duvardaki
gülün gölgesi için canımı verirdim çekinmeden,
ve kim diyebilir, şimdi bunu yapmadığımı.

Keman Yapımcıları Kenti

POSTANE

Gönderdiğimiz mektuplarla karşılaştırılırsa
göndermediğimiz mektuplar ne kadar güzel
ve yanıtları ne kadar şaşırtıcı:
İlkin o anda farkına vardığımız
sorunların yetkin çözümlerini
kendiliğinden buluveren
o hiç beklenmedik sözcük dizisi.
Bu şiire başlamadan, örneğin,
aklımdan bile geçmiyordu Venezuela;
ne var ki daha şimdiden adım karıştı orda
olağanüstü güzellikte ama umutsuz
bir aşk macerasına
– hem de devlet başkanının
on yedi yaşındaki sevgiliyle
hani şu çiçeklenmesi çok kısa süren
tombul Latin güzellerinden biriyle
Margarita, Rosita
ya da neyse böyle birinin adı Venezuela'da.
Ve bütün bu başıma gelenler,
postanenin önünden geçerken,
hava o kadar güzel olduğu için
nasıl içeriye girmeyi istemeyip de
postane kapanıncaya dek dışarda
haylazca güneşte oturduğumu
ve bunun bir haftadır sürmekte olduğunu
ille de yazmak gereğini duymam yüzünden.
Onun için, bırak şimdi yazmayı bir yana
hemen kalk gel sevgilim
birisi işin farkına varıp da
yok etmeden beni Venezuela'da
ya da havanın düşünmeyi

önleyecek kadar sıcak olduğu
Suudi Arabistan gibi bir yerde.
Gel sevgilim, gel anlat bana
yazdıklarını o mektuplarda:
Belki postanede toz bağlamış bekleyen
belki de yazıp da göndermediğin.

ALF İLE HANIMLAR

Çocukluğumda annem, adını söylenişinden
"Alf ile hanımlar" diye algıladığım
bir dergi alırdı her hafta.
Hep bir hanım olurdu derginin kapağında
ve tek tük baylar iç sayfalarda.
Ama dergiyi karıştırdığımda
kafamda canlandırıdığım Alf'a
benzer bir resim bulamazdım.

İnanılmaz olduğu kadar
kafa karıştırıcıydı
her hafta hiç durmadan
öyle çok şey yazabilmeleri
Alf ile hanımlar üzerine.

Düşünürdüm hayranlıkla:
Şu Alf ender bir adam!
– Ya bütün o hanımlar
sokaktakiler
tramvaydakiler trenlerdeki
üstelik hiç kuşkusuz bütün ötekiler!

Ne büyük bir düş kırıklığı olmuştu
okumayı öğrenmek benim için.

Ey hanımlar! Ey siz bilginin
daha şımartmadığı küçük kızlar!
Düşünün arada bir
şu mutsuz, yaşlı Alf'ı.

Onu da anın akşam dualarınızda.
Küçücük bir yeri olsun onun da
düşlerinizi süsleyen prenslerin,
pop şarkıcılarının yanında,
hep böyle yapayalnız dönmessin artık eve.

AFRİKA'YA DOĞRU

Bizi yaz gecesine fırlatan
ateş kırmızısı merkezin
Türk-yeşili ışııyla karışmış
gizemli toprak-rengiyle
daha da belirginleşiyor yüzlerimiz
akıp birbirimize karıştığımız zaman,
öyle ki damlamaya başlıyor
yaban balı parmak uçlarımızdan.
Soyu tükenmekte olan göçebeler gibi,
yolculuklardan yorgun düşmüş bedenim
dönüştürüyor özümü erkekliğime,
düşüncelerim, gemilerin oyma süsleri gibi temiz,
kaçıyorlar koruyarak dişiliklerini
kokular ve kan izleriyle birlikte.
Unutulmuş bir bilginin, gözlerinden
gözlerime yansıyan görüntüsüne dönüp
Mısırlı profilin
ısıtıyor görünmeyen bir dizi harfi.
Şunlar yazılı orda:
Her şey yazılmış ama okunmamıştır hiçbir şey
benim yaşamımca senin yaşamına,
senin yaşamınca da benimkine
bir kez daha yazılmadıkça,
birimiz hiç durmadan güneyden kuzeye,
birimizse kuzeyden güneye yolculuktayken.

DALGINLIK

Pul almak için evden çıkmadan önce
cebime soktum adınla adresinin
yazılı olduğu pusulayı,
zarfın üstüne koydum
evin anahtarını
yatak odasındaki hava akımı
uçurmasın diye onu,
sonra düşüncesizce çekip kapıyı
çıktım dışarı.

Sokakta durup ararken boşuna
evin anahtarını
düşürmüş olmalıyım cebimden
o pusulayı,
çünkü güçlkle pencereden
içeriye girdiğimde
olası her yerde aradım onu,
cebime baktım sonunda
orda da yoktu.

Ey benim adsız sevgilim!
Adını ansıyamıyorsam da şu anda,
unutamıyorum gözlerini.
Kokun bile kalmamış
daha düzeltmediğim yatakta,
ayrılamiyorum odamdan
şimdi bomboş olsa da.
Ne yapayım artık pulu,
anahtarı, mektubu?

“VENÜS”

Sendin modellik eden
Botticelli'nin “Venüs”üne.
Ama bilmiyorsun bunu,
söylesem bile göremeyeceksin
aranızdaki benzerliği:
Yok olup yeniden doğmanın
yarattığı aşınma
ve içinden geçip geldiğin
o büyük uzaylar
güçsüz bırakmış seni:
Ellerini uzatıp
seni yakalamaya çalışan,
demir maşalarla üstüne saldıran
ve vücudunda sigaralar söndüren
iblislerin çığlıklarını anımsıyorsun
– ne var ki düşte gördün sanıyorsun bütün bunları.

Hepsi gerçek.
Düş diye bir şey yok ki.
Köpüklerden doğdun sen;
yıldızlar ve paslı teneke kutuların
değerinde bir ayrım gözetmeyen
evrensel dolaşımın köpüklerinden,
– nesnelerdeki tek ayrım sayılarında zaten.
Ve ben seni niçin sevdiğimi bilmiyorum:
Önceki bir yaşamda da
seni sevdiğim için mi,
cezasını çekmek için mi yoksa
daha önce hiçbir şeyi sevmemiş olmamın
– evrensel dolaşımdan, burgaçlardan,
çok uzaklardaki katı, gürültücü aygıtlardan

ve kendimi yansıtmaya alışkın olduğum
etkinlik içindeki sessizlikten başka.

BİR TÜR GÖRÜNMEZLİK

Az çalışıp çok uyuyorum
sevmediğim bir kadının yanında.
Ama nerde bulayım
onu aldatmaya değer birini?
diye düşündüm Herakleitos ile ilgili bir düşte.
– Su ile çiçeklerden yaratılmış olmalı o kadın!
Öyleleri yoktur deme,
çünkü duydum şarkı söylediklerini denizde,
bin yıl süren bir uykuyu
uyuduklarını gördüm çağlayanlarda.
Ve daha dün dolaşırken ırmak boyunda,
suyunki gibi hem ciddi hem alaycı kahkahalar atarak,
meyve ağaçlarının gerisindeki karanlıkta
hiç durmadan bir görünüp bir kaybolan
bir tanesinin yakınlığını duyumsadım birdenbire.
Yakalasam soyacaktım onu giysilerinden.
Sevişecektim onunla: Eskiçağ'dan, Mısır'dan ya da
Babil'den
gelme bir makineye benzeyen
sekiz kanadın kucakladığı o kadınla.
Sonra da yolup kanatlarını, diyecektim ki ona:
Gitme, kal biraz yanımda!
Kanını içecektim onun, menekşeler düşleyecektim.
Yüreğini yiyecektim duraksamadan.
Ve bütün bu yaptıklarım, bir prens olduğum için,
şu ilkyaz akşamlarını dolduran
kurbağalar korosunda bir kurbağaya dönüştürecekti beni.
Dinginleşecektim belki o zaman, unutarak her şeyi.

CARDUCCI

Yaşamı üstüne, ölmüş olduğundan başka bir şey
bilmediğim
ve yazdıklarından hiçbir şeyi okumadığım şair Carducci
kaldığım evin yan karşısındaki evde yaşıyormuş sağken.
Başlangıçta, ırmağın fısıltısı eşliğinde geceleri
İtalyanca dizeler dolduruyordu düşlerimi.
Gündüzleri ise, uçup gittiğinde o düşler,
hiçbir iş yapamıyor, tek bir dize bile yazamıyordum;
ortalıkta dolaşıp tedirginlikle, yalnız olmama karşın
evde gittikçe artan dağınıklığı düzeltiyordum.
Şimdi düşlerimi dolduran dizelerse,
senin her gün geçtiğin alandan gelen
satıcıların gürültüsü, çan ve korna sesleri
arasından duyulan atonal bir ezgi
– uyanınca da anımsıyorum üstelik o dizeleri.
Ama gördükçe seni, öyle geliyor ki bana
Carducci'nin bir başkasına duyduğu aşkı
yaşıyorum yeniden, acı çekiyorum onun çılgınlığıyla
ve onun yazılmamış şiirlerini yazıyorum.
– Doğruysa bu dediğim, çok seveceğim onu,
seni saran o nerdeyse görünmeyen ışığı
görmek için gözlerimi kullandı diye
– belki ancak ölülerin duyduğu bir özlemle.

SENİN SUÇUN DEĞİL

Senin suçun değil
beni yaralaman,
gölgenin ve devinimlerinin
bende olduğunu sanmadığım
kapıların
anahtarı olması.
Çalışma odaları yerine
işkence odalarının bulunduğ
resmî bir binada olduğu gibi
uzun ve taş döşeli bir koridordan
geçmem gerekli
senin ve yaşamının
istemeden yaşamıma
karışmış olması yüzünden.
İnsanın kaynar suyla haşlandığı,
soğuktan dondurulduğu
ve kesilip biçildiği
odaları gördüysem de
daha ortasına bile
varmadım bu koridorun.
Çığlık sesleri geliyor arkamdaki
açık kapılardan
ama çok daha korkunç
bu sessizlik
ve önümdeki
kapalı kapılar.
Şunu da öğrendim üstelik:
Herkesin sandığı gibi,
yılğının beklentisi
yılğıdan kötüyse de,
yılğının kendisi

**beklentinin sezdirdiğinden
daha da kötü olabiliyor birdenbire.**

RUH YOKMUŞ DİYORLAR

Ruh yokmuş diyorlar;
ama gördükçe ruhumda
bıraktığın izleri,
biliyorum ki var.
İzmaritler, buruşturulmuş kâğıtlar,
masalardaki bardak izleri,
okunmaz olmuş damgalar
ve mürekkep lekeleri,
en kurgusal
ve en saydam bir hayaleti
bile görünür kılmaya yeterli.
– Dışardaki neon reklamlarından gelen ışıktaki
Tanrı'dan yakınma bildirisi yazmak için
birinin gece yarısı gizlice girdiği
bir yazıhanede olduğu gibi.

ÇİÇEK SATICILARI

Çiçek satıcıları beni anlar sanırdım
nerde karşılaşsak karşılaşalım
hangi ulustan olurlarsa olsunlar
gizli bir dilde anlaşıyoruz gibi gelirdi bana.

Şimdi görüyorum ki yanılmışım:
Beni görür görmez,
yalnız olduğum için,
başka yöne çeviriyorlar bakışlarını.

Bilmiyorlar mı ki,
yalnız olana,
çiçek vereceği bir kimsesi olandan
daha çok gerektiğini çiçeklerin?
– Başka bir nedenle değilse bile
yalnız olanın yanındaki gölgeye
bir ağırlık versin diye çiçekler.

İnsanın inandığı son kişinin de
çıkarıcı olması ne kadar kötü!

Benim yalnızlığım işte bu yüzden,
hep bu yüzden çiçeklerden uzak duruşum.

DÜN SENİ GÖRMEDİĞİM

Dün seni görmediğim
on iki yıl geçti gene;
çevredeki evler yıkıldı,
yenileri yapıldı yerlerine.
On üçüncü yılın ekiminde, geç saatlerde,
çığlık çığlığa uçuşan kargalar eşliğinde,
fal baktırdığımda bana söylenmiş olan
ve içerden çekiş sesleri duyulan
o kent kapısına vardım;
durup saydım limandan kalkmış
yelkenleri inik gemilerin
yarı çürük teknelerini kurşun rengi denizde.

Senin gölgenin karşılığında verdiler bana
kentin anahtarlarıyla altınlarını.
Bir telli sazlar topluluğu çalıyordu gece gündüz
unutayım diye kahkahalarını.
Köleler yaktırdım ateşte, seçkin
kelleler uçurttum. Ama ne çare!
Elleri boş geri döndü askerler.
Cengiz Han gibi egemendim düşlerimde.
Değil mi ki sınırlarım sınırlarıydı dünyanın,
sonunda bir uçuruma vardım;

düşüp de uçurumdan, su kitleleri içinde uyandığım
zaman,
eriyip sönmüştü masanın üstündeki mum.

MERDİVENLER VE PAZARYERLERİYLE DOLU BİR KENT

Şu anda attığım adımın,
şimdi beni köstekletmediyse de
daha ileride
birkaç basamak yukarılarda
birkaç pazaryeri uzakta,
daha önce sağlam görünen her şeyi
bir çırpıda yadsıyarak
bir uçuruma yuvarlanmama neden olacak
ve nerede yanlış yaptığımı
ancak düşerken anlayacağım
bir yanlış adım olduğu
ortaya çıkabilir.

Bu ışıklı dolunay gecelerinde,
gölgem yer değiştirir diye
nerdeyse kıpırdamaktan,
ve beni aralarında görsen kaçacağın
bu merdivenler ve pazaryerleriyle
uykun bozulur diye
seni düşte görmekten korkuyorum.
Ve kim bilir belki de bir zamanlar
büyüklenerек Cehennem dediğim,
aşlında Cehennem'le ilgili
cılız bir önseziydi.

Böylesine şakaya gelmeyen,
bu denli gerçek bir şey için
bir sözcüğü yanlış kullanmanın
cezası ne?

BİNLERCE YOL

Koyu, güzel bir gölge düşürdün tedirgin
günlerimin üstüne. Ve bu gölgenin

çevresindeki ışık öyle keskinleşti ki.
Binlerce yol açıldı birden denize doğru.

Kasımda Elin Titremesi

Çektiğim acı boş bir kömür madenine benzetilebilir:
Madene inen kuyulardan birinin başında durmuş,
kasım güneşinde titriyorum. Aşağıda çalışanlar
şu anda bana benden de yakın.

Bana ne bu dünyadan?
Burada doğdum, burada öleceğim.
Bir zamanlar bir kadını sevmiştim,
başka yerdı orası, geri dönemem.

Ey sen – bir başkasını
sevdiğimi sanan sevgilim!
Seni öyle seviyorum ki bu günlerde
bir başkasına âşık olduğum için.

Martha, Luisa, Conchita, Gülbahar!
Kskn, orta yaşı kadınılarsınız şimdi.
Her biri bayrağı altında askerlik yapan
Çocuklarınız benden olabiliirdi.

Cüretli kızları severim.
Doğayı da severim.
Doğaya aldırmayan cüretli kızlarıysa
her şeyden çok severim.

Çektiklerim hiçbir şeyle karşılaştırılmaz.
Hiçbir şeyle karşılaştırılamayan betimlenemez.
Acılar bir parçasıdır Dünya'nın. Benim payım
ödünç aldığım bir kibrit gibi alevleniyor.

Sevgilimin yanağındaki ben mi
yoksa kendisi miydi en çok sevdiğim?
Beni bırakıp gittiğinde bile anlayamadım bunu.
Var mıydı o ben, yoksa ben mi yakıştırmıştım onu?

Yağan kar güzelse de, yağmış kar en güzeli.
– Otlar yer yer büyürken
dökülmüş kiraz çiçekleri arasında
en güzelini arıyor güzel bir kadın.

Önceki bir yaşamda ayakkabıcıymışım ben kuşkusuz!
Nerdeyse haftada bir çift ayakkabı paralıyorum.
Ayakkabılarımı o küçük, karanlık işliklerde onarmaları
ne güzel: Oh, ayakkabı boyasının yarı sarhoş eden
kokusu.

Sevmek zor. Ölmek zor.
Sevdiği uğruna ölmek kolay.
Aldatıldığında ölmekse sevdiği uğruna
belki en zoru.

Yirmi yılını aldı sezmek,
doğduğum için, mutsuz
doğmuş olduğumu. Bu sezgi
ara sıra çok mutlu ediyor beni.

İki dünyada yaşıyordum gençliğimde:
Biri tanıdığım, biri tanımadığım
ama görmek istediğim. Şimdi bir tek dünyam var,
onu da tanıyıp tanımadığımı bilmiyorum.

Gömütün Altında

KISA YAŞAMÖYKÜSÜ

Yaşamımla ilgi tasarılarla
geçirdim bunca yılı
büyük ölçüde.
Çocuksuzum, yalnızım şimdi,
kır düşmüş saçlarıma,
olmamış bir evim bile bu yoksul mahallede.
Akşamüstüleri güneş batarken,
sağlam kalmış camlarında yansıyan ışık
tek zenginliği bu mahallenin.
Ucuz transistorlu radyolardan gelen
cızırtılı ezgilerin de duyulduğu
ırmağın karşı kıyısından
bakmakla doyulmuyor bu zenginliğe.
İrmağın kıyısında şimdi, yanı başımda
bir kocakarı oturmakta.
Doldurmuş bir çocuk arabasına
nesi var nesi yoksa;
ara sıra bir şişe cin içiyoruz birlikte.
Eksik bir şey kalmasın diye,
şunu da belirteyim ki,
“kocakarı” demezdim onun için,
“moruk” dememiş olsaydı bana.

Su Aynası

KIRIA DORA'NIN EVİ

Sabahları dağın gölgesi düşüyor evin üstüne.
Akşamları dağa tırmanıyor pencereleri açık
evin gölgesi: İki pencere karşı karşıya,
öyle ki, güneş boydan boya evin içinden geçip
ısıtıyor dağa bakan yandaki bir çalılığı.

Liman görünüyor başka bir pencereden belli belirsiz.
Denizin aynası altında, gün ışığında,
iki derin geçit var limanda:
Biri limana giren, biri limandan giden gemiler için.
Penceremden görüyorum akşama doğru,

giden gemilere vuran ışığı.
Limana girenler ise kara gölgeler.

HASAT MEVSİMİNDE AY IŞIĞI

Sert geçti kış, bahar geç geldi, yaz ise kül rengiydi.
Şimdi hasat mevsiminde, çocukluğumda saklambaç
oynadığımı,
alacakaranlık kayın ormanı üstünde, alçakta ve kıpkızıl
duran aya doğru uçtuğunu görüyorum yarasaların.

İspanyolca, Lehçe ve şüphesiz Almanca konuşurmuş
atalarım.

Bense çekip gitmeyi öğrendim Dancada.
Ve bir zaman sonra bu şiiri yazdım Söğütözü denen
yerde,
Ankara'nın az dışında, bir otobüs durağında.

KİTAP

Kitap yığını içinde, “Niçin okuyorum?”
sorusunu yanıtlayacak o kitabı,

evler dizisi içinde, eskiden orada oturduğumu
birisinin bana söyleyebileceği o evi

ve gözler arasında, bakışlarını bakışlarımdan
kaçırmayacak o gözleri arıyordum.

Kitap cellatlar için bir ders kitabıydı.
Evdekiler orada hiç oturmadığıma yemin ettiler.

Emin değilim ama görebildiğim kadar
gözler de bunu onaylıyordu.

Unutma-Yerleri

(İbn Battuta)

Aile ocağıdır, kalırsan ölen.

Ayaklarımın önüne serdim dünyayı.

Adı anılmaya değer başkentlerin hepsinde
gözlerim bağlı dolaşabilirim.

Herkes tanır beni. Ve nerdeyse kendim bulmadan
öğrenmişti onlar bu dizeleri.

Ama bir ev var dünyada

o evde bir oda ve o odada

tam şafaktan önce, gene uykusuz,

uzanmış bütün bunları

düşlediğim bir yatak.

İki kadını birden seviyordum:
Adındaki anlam yüzünden
Serap'ı içten,
adındaki uyum yüzünden
Süreyya'yı tutkuyla.
Daha sonra, terk edilmiş ve kimsesiz,
bu mezar taşını diktim aptallığıma,
kafamda onlar için bulduğum kalıbın bile
uymadığına sevinerek:
Çöllerde Serap. Yellerde Süreyya.

Şaşırtıyordu bu beni ama artık şaşırtmıyor.
Karşılaştırma yapılamayacak
bir başka çağda ve buradan
farklı ve ilkel bir yer olmalı orası.
Aynı nedenle, artık beni şaşırtmayan
bir şeye geç kalmış olmalıyım.
Bu kadar basit. Benim gibi
yirminci yüzyılın ortasında
doğmuş birisi için
olacak şey değil buna şaşırmak!

Tozun Ağırlığı

KAVAKLIDERE

Dolunay ile kavaklar arasında.

"Arasında" ile "ile" arasında.

Ben ile başka yer arasında.

Alev ile pervane arasında.

Dağlar bir yanı oluşturuyor, ovalar başka bir yanı.

Az ilerde bir köpek havlıyor üçüncü yanda.

Ay ışığı ile yıkanıyor geniş caddeler,

ayakkabı kutuları ve demirlemiş gemiler.

DENİZ KIYISINDAKİ ANKARA

Yolculuktayken,
yolculuğa çıkmayı düşündüğümde,
yolculuk da yanımda yolculuk ediyor,
onun için hiçbir yere varamıyorum.
Yolculuğun hem saati hem tüyleri var;
bir bilet satın aldığım
ya da geceyi
seve seve bir gömütlükte geçirdiğimde
hep ağırbaşlılıkla başını sallar.
Beni olduğu gibi, yedeğinde
sürüklendiğim yolculuğu da
başkalaştırdı yıllar.
Kim görse bizi, bakışlarıyla,
tuhaf bir çift, diyor sanki.
Pek çok yerin adını biliyorsam da
hiçbir yere gitmedim daha,
diye yazmamı istiyor benden yolculuk.
Ama yolcu dediğin yolunda gerek;
bu yüzden kulak asmadan ona,
son bir kez daha
gönlünü almak için,
menekşeler denizinin
kıyısındaki bu Ankara'yı

bırakıp gidiyorum.

Düş Köprüleri

YALAN

Hiç durmadan seni düşünüyorum, diye yazıp
sonra yakışım o mektuptaki her şey yalan.
Gene de seni düşünüyorum çoğu zaman.

Uyuyamadığım da yalan:
Bir güzel uyuyorum,
düşümde başka kadınları görüyorum üstelik.

Uyanır uyanmaz ama seni düşünüyorum.

Sokakta gördüğüm güzel kadınları ise
gözlerimle soyarken
seni düşünmemeye çalışıyorum.

İçime çekiyorum kokularını başım dönünceye kadar.

Ama yaptığım bütün karşılaştırmalar
senin üstünlüğün
ve benim yalnızlığımınla sonuçlanıyor hep.

ÇIĞLIK

Çığlık atabilirdim
gökyüzünün hatırı olmasa.
Yeryüzünün hatırı olmasa
çekip gidebilirdim.
Anlatabilirdim her şeyi
hatırı olmasa denizin.

Bulutlarla kaplı gökyüzü.
Yeryüzü çıplak, çatlamış, tozlu.
Sen ile ben arası uzaklığın yanında
önemi yok denizin.

DÜŞTE DÜŞ GÖRMEK

Düş gördüğümü görüyorum düşümde.
Yaşıyorum yaşıyor olmakla.
Ölüyorum ölüyor olmaktan.
Seviyorum seviyor olmamı.

Seviyorum düş görüyor olmamı
yaşıyor olmamı, ölüyor olmamı.
Ölüyorum seviyor olmaktan
seviyor olmaktan, seviyor olmaktan.

Karadan Esen Rüzgâr

CEHENNEM İLE CENNET

Bir şey düşmüş aşağıya Evren'den
kocaman ve derin bir çukur açmış;
ama hiçbir şey yok
o çukurun dibinde.
– İşte şimdi pazar günleri
aşağıya bakıyorlar çukurun kenarından
çukura da bu nedenle
Cehennem diyorlar.

Onun yanındaki başka bir çukurunsu
dibinde bir kilise var;
o kiliseye bir merdivenden
inebiliyor insan,
durup bakabiliyor yukarıya ordan.
– İşte bu çukura da
Cennet diyorlar.

ALTINKUŞ

Benim benden olduğum kadar uzak
ve geçip gitmiş yıllar yüzünden
beni tedirgin edecek kadar yakın:
Avludaki o sarı ağacı
bir zamanlar ben dikmiş olmalıyım.

Bugünkü dünyam aydınlatarak onu
gösteriyor bir altın-imge olduğunu
köstebeğin yer altı dehlizinde.

Ama doğru değil hiçbiri yazdıklarımın,
baştan yanlış öğrenilmiş bir dil benimkisi.
Tutuklu giysisi giymiş bir sürü çocuk:
Elindeki harfı gösteriyor her biri.

Harf harf yaklaşıyor yaz sonbahara, akşama
ve bulaşık tabaklara.
Altınağaçta ötüyor bir altıncuş,
şarkı söylüyor altınağaçtaki altıncuş üstüne.

Ama yanıt vermiyor ona hiç kimse.

Yırtık Balık

İSTEK

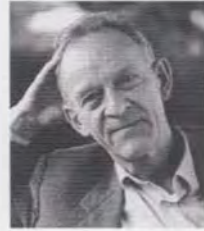
Olduğun gibi görebilmek isterdim seni.
Hayır! Görebilmek isterdim seni
olmanı istediğim gibi.
Hayır! Tek isteğim
seni görebileceğim gibi olman.

Ne var ki şimdi sen çok uzaktasın.
Bu yüzden de sanırım
benim değil, senin
burada olmanı isterdim en çok.

Ama alacakaranlıkta şu çiçek açmış
badem ağacına yeterince uzun zaman
gözlerimi dikip bakarsam eğer:

Gerçekleşiverecek bütün bu benim
çelişkili isteklerim
hepsi birden!

Danimarka şiirine Türk ve Yunan şiirinden de esintiler getiren Nordbrandt, dilin sınırlarını ve neyin nasıl söylenebileceğini sorgular.

Henrik Nordbrandt çağdaş Danimarka şiirinin en önemli temsilcilerinden biridir. Çocukluğu Soğuk Savaş'ın sürdüğü yıllarda kentsoylu bir çevrede geçmiş; nitekim, ilk şiirlerinde kentlerdeki toplumsal çözülmeyle işlenmiştir. Ama 1970'lerin başından itibaren sık sık geldiği, daha sonra da şiirlerinde motif ve kulis olarak kullandığı Ege-Akdeniz yöresi, Türkiye ve Yunanistan, şairin hem yaşamında hem de şiirinde bir dönüm noktası olmuştur. 1980-2000 arasında uzun sürelerle Türkiye'de kalan ve Türkçe öğrenen Nordbrandt'ın, Kavafis, Yunus Emre ve Orhan Veli gibi şairlerin etkisiyle oluşturduğu şiir yöntemi, Danimarka edebiyatında benzeri olmayan şiirlerini yaratmasına zemin oluşturmuştur.

Özlemden öleceğim sevgilim:

Denizden uzak,
denizin özleminden;
dağlardan uzak,
dağların özleminden.
Öleceğim, geri gelersen,
şu bomboş odamdaki
güllerin özleminden.

Kapak resmi: NATALYA KUVAYEVA

14 TL
KDV DAHİL

ISBN 978-975-07-1451

9 789750 714504